

Fremsat den 20. marts 2024 af ministeren for byer og landdistrikter (Morten Dahlin)

Forslag

til

Lov om forsøgsordning for frie bymidter

Kapitel 1

Formål og anvendelsesområde

§ 1. Til og med den 31. december 2029 iværksættes forsøg med afprøvning af tiltag, der kan understøtte bylivet i bymidterne i byer omfattet af § 2, stk. 1, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ministeren for byer og landdistrikter kan fastsætte regler om, at forsøgsperioden for en eller flere bymidter forlænges til og med den 31. december 2031.

§ 2. Loven finder anvendelse inden for bymidterne i følgende byer, jf. dog § 8:

- 1) Rødekro, Aabenraa Kommune.
- 2) Assens, Assens Kommune.
- 3) Grindsted, Billund Kommune.
- 4) Rønne, Bornholms Regionskommune.
- 5) Faaborg, Faaborg-Midtfyn Kommune.
- 6) Sakskøbing, Guldborgsund Kommune.
- 7) Ikast, Ikast-Brande Kommune.
- 8) Vamdrup, Kolding Kommune.
- 9) Nordborg, Sønderborg Kommune.
- 10) Otterup, Nordfyns Kommune.
- 11) Odder, Odder Kommune.
- 12) Nykøbing Sjælland, Odsherred Kommune.
- 13) Støvring, Rebild Kommune.
- 14) Hornslet, Syddjurs Kommune.

Stk. 2. Bymidterne i de byer, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-4, 6-8 og 10-12, er afgrænset i kommuneplanen for den enkelte kommune, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 3, i lov om planlægning.

Stk. 3. Bymidterne i de byer, der er nævnt i stk. 1, nr. 5, 9, 13 og 14, er afgrænset i bilag 1.

Kapitel 2

Forsøg efter lov om planlægning

§ 3. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde anvende dispensationskompetencen efter § 19, stk. 1, i lov om planlægning, selvom dispensationen er i strid med principperne i den pågældende plan.

Stk. 2. Ved dispensation efter stk. 1 finder § 21, stk. 1, i lov om planlægning ikke anvendelse.

Kapitel 3

Forsøg på erhvervsområdet

§ 4. Kommunalbestyrelsen kan yde en fysisk eller juridisk person tilskud til leje af erhvervslejemål på markedsvilkår, når lejemålet har været ubenyttet i mindst 90 dage.

Stk. 2. § 14, stk. 4 og 5, i lov om erhvervsfremme finder ikke anvendelse for tilskud, som kommunalbestyrelsen yder i medfør af stk. 1.

§ 5. Kommunalbestyrelsen kan erhverve eller leje bebyggede ejendomme på markedsvilkår til brug for borgernære velfærdsfunktioner, herunder borgerservice, sundhedsfunktioner, kulturtilbud, fritidsaktiviteter m.v. Velfærdsfunktionerne kan være kommunale, private m.v.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan på markedsvilkår udleje op til 40 pct. af det samlede areal i bygninger, der indeholder velfærdsfunktioner, herunder bygninger på de bebyggede ejendomme som kommunalbestyrelsen har erhvervet eller lejet efter § 5.

Stk. 2. Udlejning efter stk. 1 kan også ske til en lejer, der ikke tilbyder folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven.

§ 7. Kommunalbestyrelsen kan uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i bymidten.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen må uddele gaver efter stk. 1 til en samlet værdi af maksimalt 250.000 kr. i forsøgsperioden, jf. § 1. Værdien af en gave må ikke overstige 150 kr.

Kapitel 4

Ophævelse af fredskovspligt efter lov om skove

§ 8. Miljøministeren kan efter ansøgning ophæve fredskovspligten, jf. lov om skove, på følgende arealer:

- 1) Areal i Aabenraa Kommune, der er nødvendigt for, at der i bymidten i Rødekro, jf. § 2, stk. 1, nr. 1, kan skabes et byrum mellem stationsområdet og den øvrige bymidte, jf. bilag 2.
- 2) Areal i Rebild Kommune, der er nødvendigt for, at der i bymidten i Støvring, jf. § 2, stk. 1, nr. 13, kan skabes et byrum med forskellige funktioner i tilknytning til jernbanestationen, jf. bilag 2.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter vilkår for afgørelser efter stk. 1, herunder

- 1) at et andet areal på mindst 200 pct. af det areal, hvor fredskovspligten ophæves, bliver fredskovspligtigt (erstatningsskov), og
- 2) at fredskovspligten genindtræder på arealet, hvis det projekt, der nødvendiggør ophævelse af fredskovspligten, jf. stk. 1, ikke er igangsat inden udløbet af forsøgsperioden, jf. § 1.

Stk. 3. Bekendtgørelse om erstatningsskov og særlige regler vedrørende kystbeskyttelse på fredskovspligtige arealer m.v. finder anvendelse ved fastsættelse af øvrige vilkår vedrørende erstatningsskov omfattet af stk. 2, nr. 1, og finder i øvrigt anvendelse på sådan erstatningsskov.

§ 9. Miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed til at udøve de beføjelser, der i § 8 er tillagt ministeren.

Stk. 2. Afgørelser truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1 kan ikke påklages til miljøministeren.

Kapitel 5

Tilskud til bymidter omfattet af forsøgsordningen

§ 10. Ministeren for byer og landdistrikter kan efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen yde tilskud til etablering af velfærdsfunktioner, fornyelse af bymidten og andre bylivsskabende projekter.

Stk. 2. Ministeren for byer og landdistrikter fastsætter nærmere regler om udmøntning, herunder tildeling og anvendelse, af tilskud efter stk. 1.

Kapitel 6

Forlængelse, offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg

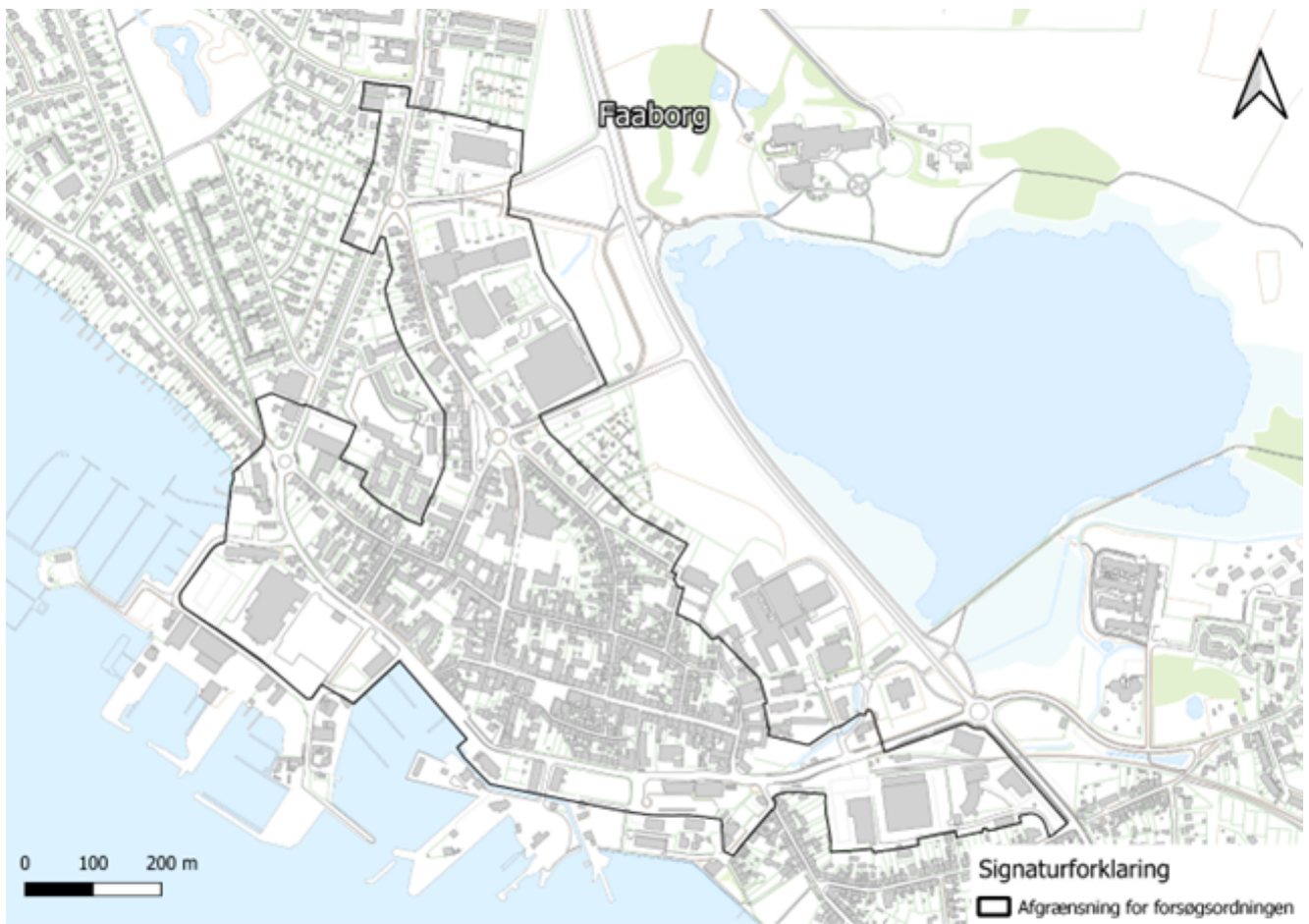
§ 11. Ministeren for byer og landdistrikter kan fastsætte regler om forlængelse af forsøgsperioden, jf. § 1, stk. 2, og regler om kommunalbestyrelsens offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg, herunder dataindsamling, der iværksættes efter denne lov.

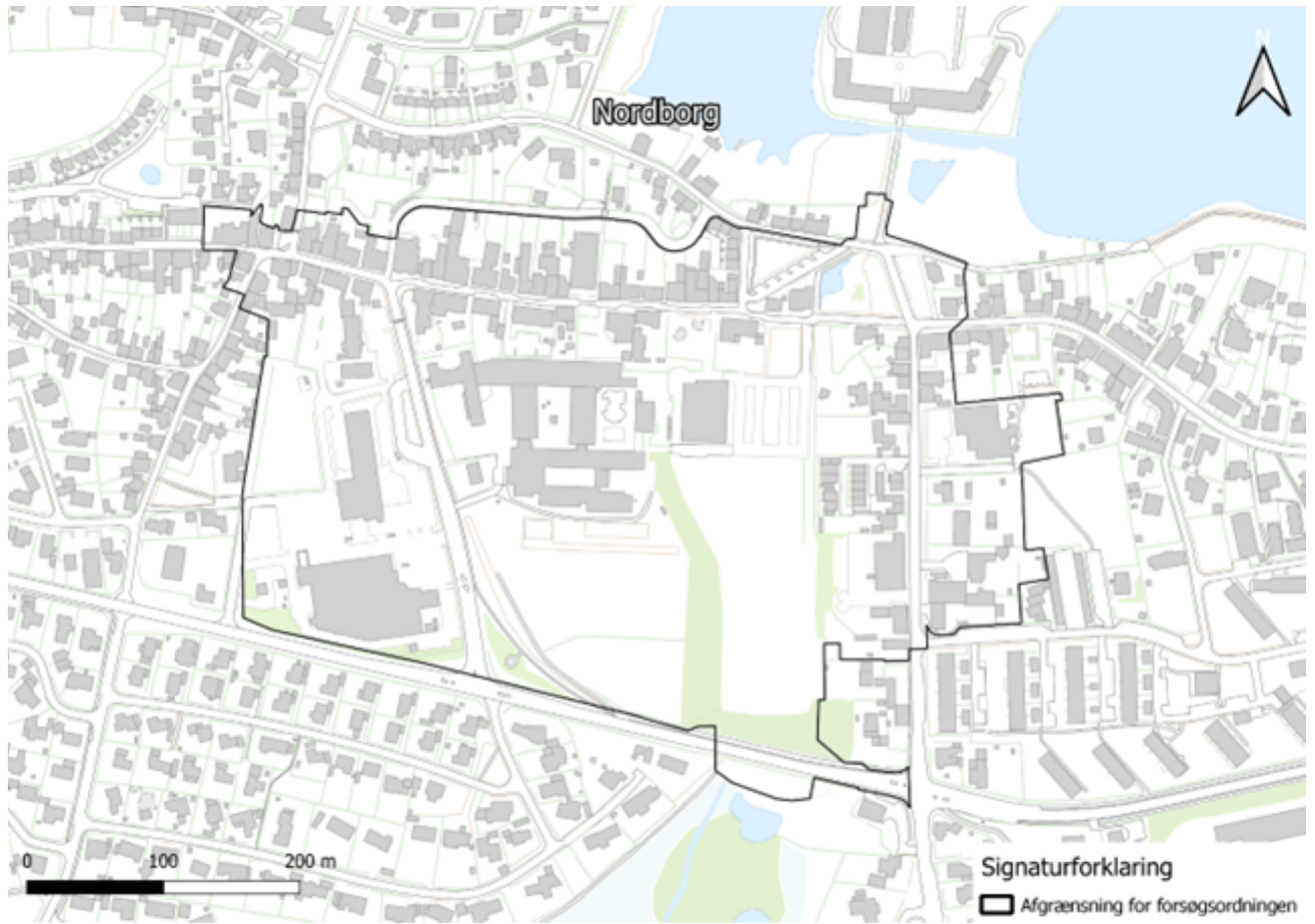
Kapitel 7

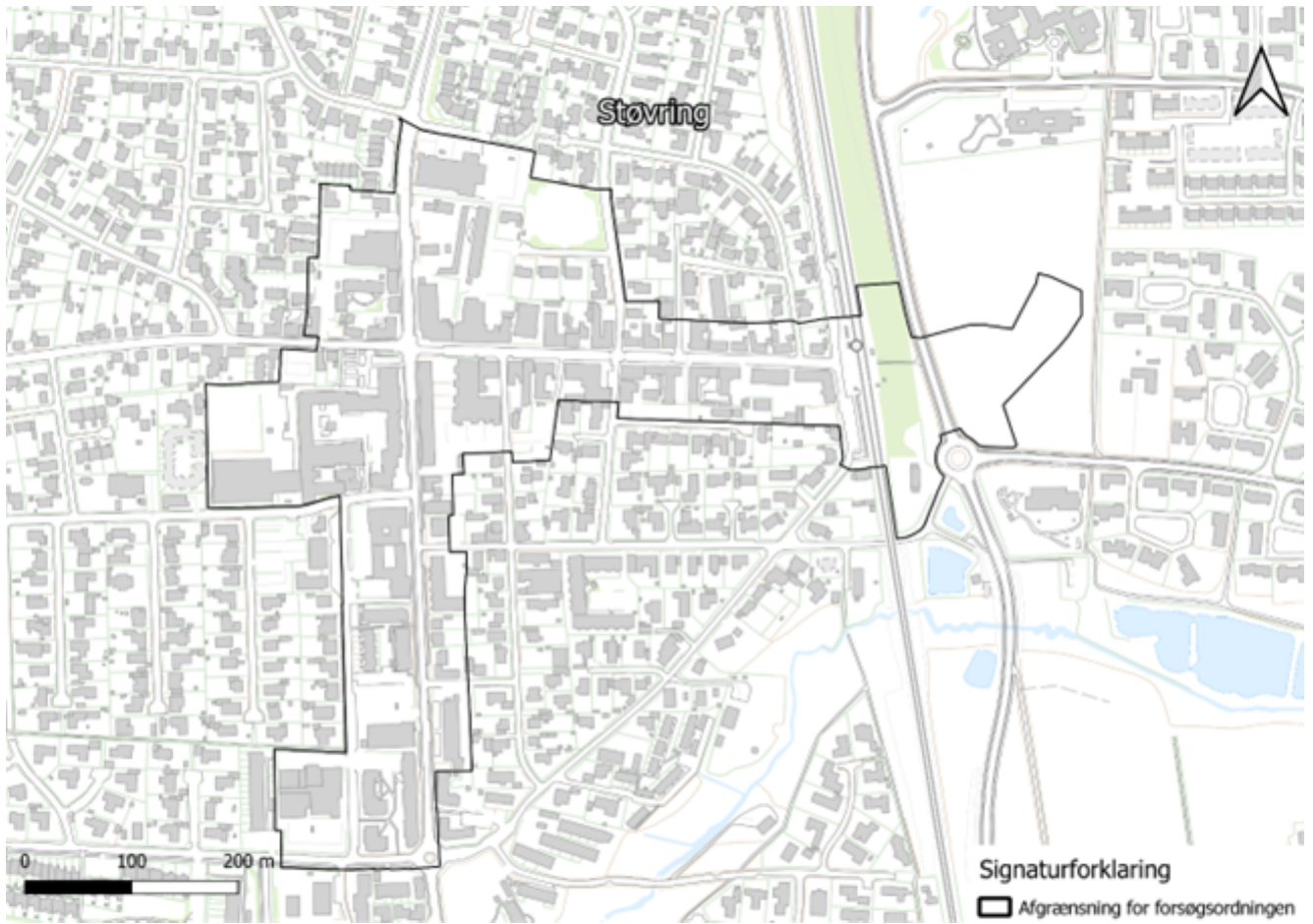
Ikrafttrædelse

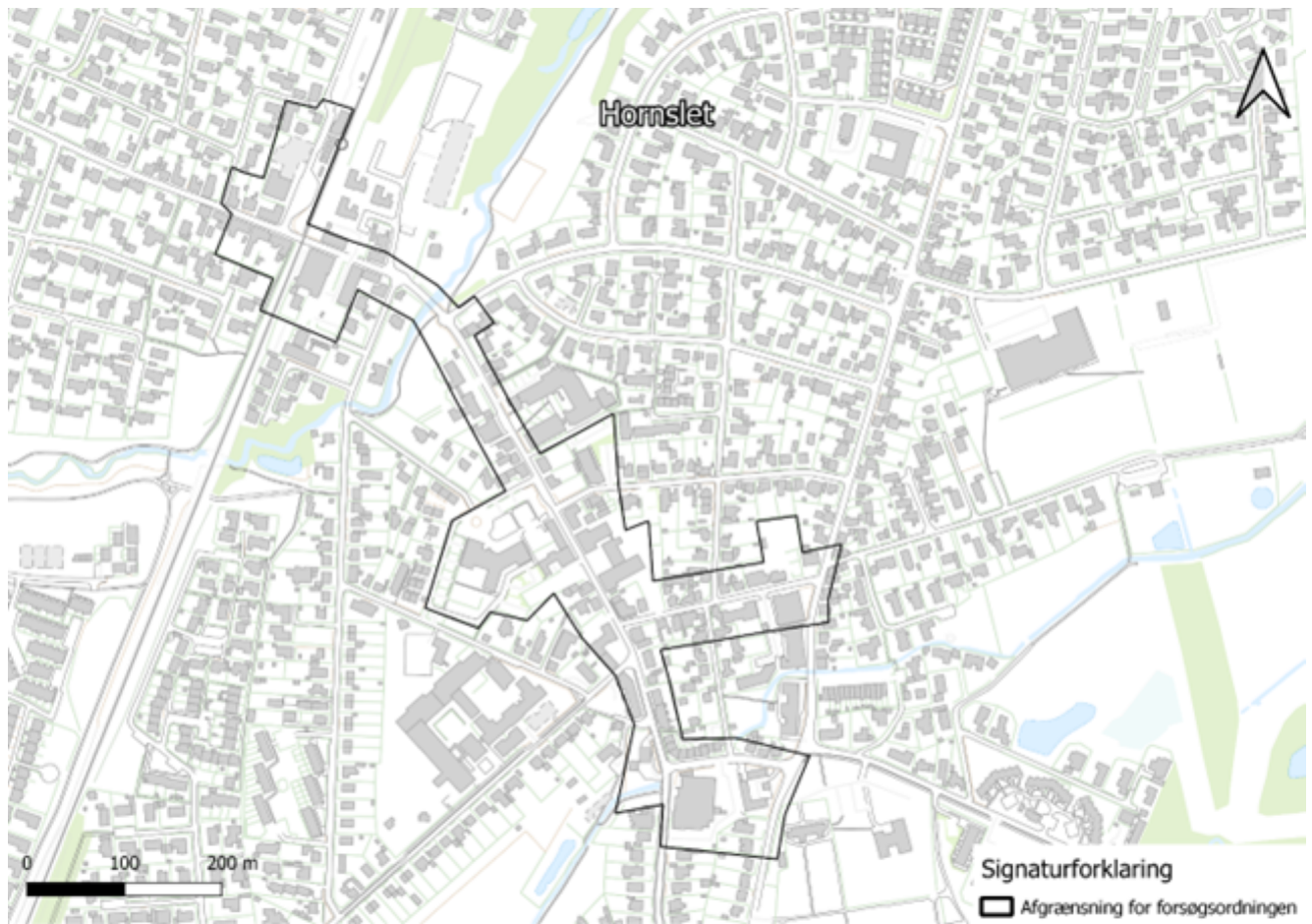
§ 12. Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Bilag 1

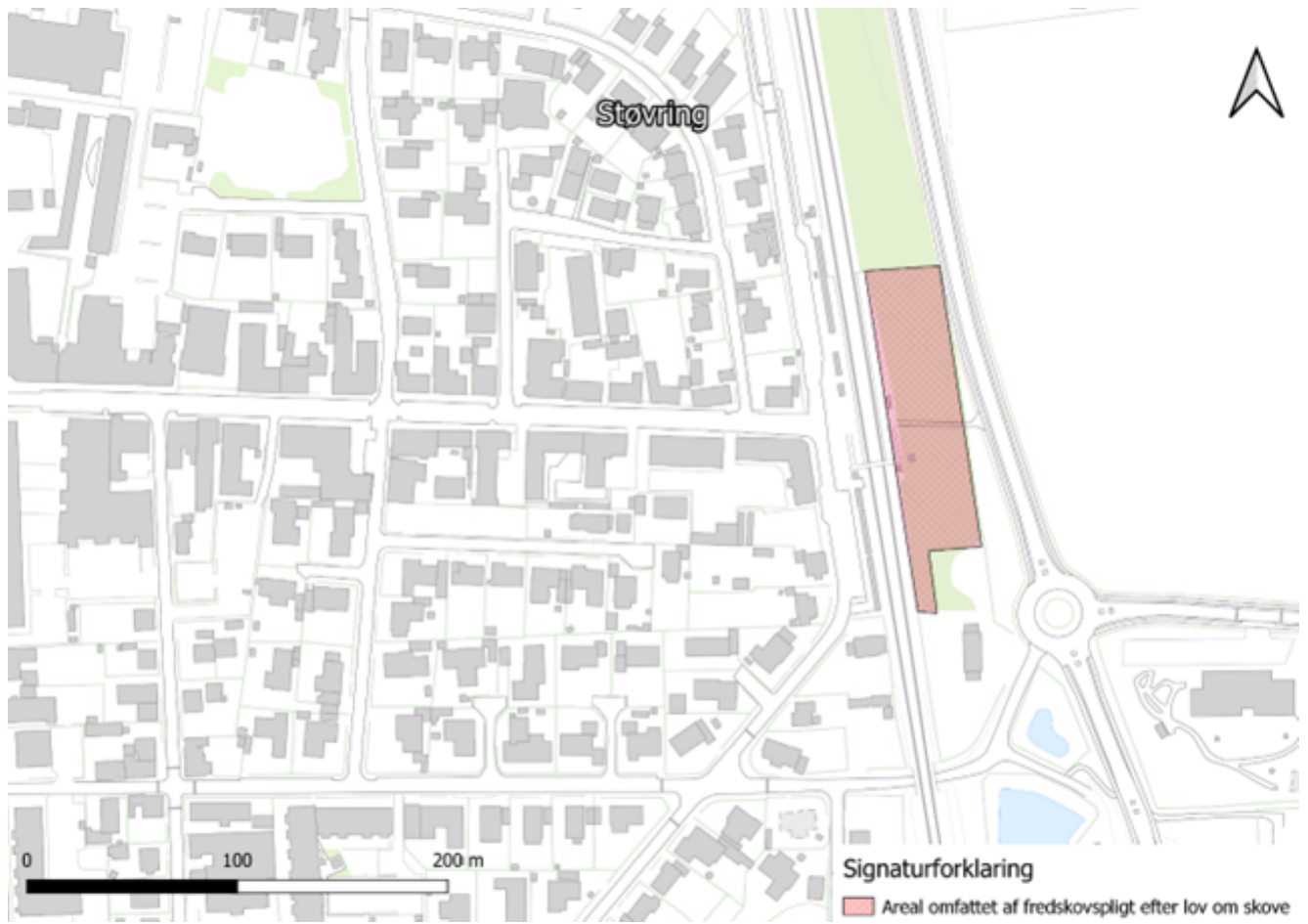

Bilag 2

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Lovens formål og anvendelsesområde samt forlængelse, offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.1.2.1. Lovens formål og anvendelsesområde
 - 3.1.2.2. Forlængelse, offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg
 - 3.2. Forsøg efter lov om planlægning
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3. Forsøg på erhvervsområdet
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.1.1. Lov om erhvervsfremme
 - 3.3.1.2. Konkurrenceloven
 - 3.3.1.3. Kommunalfuldmagtsregler
 - 3.3.1.3.1. Uddeling af adfærdsfremmende gaver
 - 3.3.1.4. Folkeoplysningsloven
 - 3.3.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3.2.1. Tilskud til fysiske og juridiske personer til leje på markedsvilkår af erhvervslejemål, som har været ubenyttede i mindst 90 dage
 - 3.3.2.2. Erhvervelse eller leje af bebyggede ejendomme til borgernære velfærdsfunktioner og udlejning af lokaler i velfærdscentre
 - 3.3.2.3. Uddeling af adfærdsfremmende gaver
 - 3.4. Ophævelse af fredskovspligt efter lov om skove
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.5. Tilskud til forsøgsbyerne
 - 3.5.1. Gældende ret
 - 3.5.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter
5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Klimamæssige konsekvenser
9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
10. Forholdet til EU-retten
11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Fri Grønne, Alternativet og Kristendemokraterne indgik den 29. november 2021 aftale om "Mere liv i bymidter og landdistrikter". Moderaterne har senere tiltrådt aftalen.

I mange af de mindre og mellemstore byer er bymidterne præget af butiksdød. Aftalepartierne ønskede med aftalen at

understøtte stærke lokalsamfund, hvor bymidterne kan være lokale samlingspunkter, og hvor der er bedre muligheder for at leve også i landdistrikterne. Aftalepartierne var derfor enige om at igangsætte en række initiativer, der kan bidrage til, at bymidterne igen bliver et lokalt samlingspunkt og mødested.

Et af initiativerne i aftalen er, at der skal etableres en forsøgsordning, hvor en række bymidter sættes fri af eksisterende lovgivning for at afprøve nye tiltag, der kan understøtte levende bymidter. Der er behov for at understøtte

kommunernes arbejde med at skabe levende bymidter i de mindre og mellemstore byer. Det er kommunerne og de lokale aktører, der kender de lokale og stedbundne potentialer bedst. Derfor skal kommunerne have bedre mulighed for at tænke ud af boksen og ikke lade de gode idéer være begrænset af eksisterende lovgivning.

Forsøgsordningen er målrettet mindre og mellemstore byer med mellem 4.000 og 20.000 indbyggere. Det er en forudsætning, at der etableres lokale velfærdsfunktioner som en del af forsøgsordningen.

Under forsøgsordningen afsættes 25 mio. kr. årligt i 2024-2027 (2022-pl) til medfinansiering af fornyelse af bymidter og 30 mio. kr. i 2024 (2022-pl) til medfinansiering af placering af lokale velfærdsfunktioner i bymidten.

Lovforslaget vil give en række lovfritagelser og nye lov hjemler til at iværksætte forsøg i perioden 2024-2029. Forsøgsbestemmelserne vil alene kunne anvendes i forsøgsperioden, dvs. til og med den 31. december 2029, idet ministeren for byer og landdistrikter dog efter ansøgning fra den enkelte kommunalbestyrelse vil kunne fastsætte regler om forlængelse af forsøgsperioden for en eller flere bymidter til og med den 31. december 2031.

Formålet med lovforslaget er at give mulighed for i de konkrete forsøgsbyers bymidter at afprøve forskellige indsatser, som efter den enkelte forsøgskommunes vurdering vil kunne understøtte bylivet i bymidten. Ophævelse af fredskovspligt kan kun blive relevant for konkrete fredskovspligtige arealer i Rødekro og Støvring bymidter.

Lovforslaget indeholder følgende forsøg:

- 1) Udvidet adgang til dispensationer fra lokalplaner: Det foreslås, at forsøgskommunerne i særlige tilfælde vil kunne dispensere fra en lokalplans principper.
- 2) Tilskud til leje af ubenyttede erhvervslejemål: Det foreslås, at forsøgskommunerne vil kunne yde tilskud til leje af erhvervslejemål på markedsvilkår, når lejemålet har været ubenyttet i mindst 90 dage.
- 3) Erhvervelse eller leje af bebyggede ejendomme til velfærdsfunktioner: Det foreslås, at forsøgskommunerne vil kunne erhverve eller leje bebyggede ejendomme på markedsvilkår til brug for borgernære velfærdsfunktioner.
- 4) Udlejning af lokaler i velfærdscentre: Det foreslås, at forsøgskommunerne på markedsvilkår vil kunne udleje op til 40 pct. af det samlede areal i bygninger, der indeholder velfærdsfunktioner.
- 5) Uddeling af adfærdsfremmende gaver: Det foreslås, at forsøgskommunerne vil kunne uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i bymidten.
- 6) Ophævelse af fredskovspligt i Rødekro og Støvring bymidter: Det foreslås, at miljøministeren efter ansøgning kan ophæve fredskovsplikten på nærmere angivne arealer i henholdsvis Rødekro bymidte (Aabenraa Kommune) og Støvring bymidte (Rebild Kommune) og samtidig vil fastsætte vilkår om bl.a. erstatningsskov.

2. Lovforslagets baggrund

I januar 2020 lancerede den daværende regering (Socialdemokratiet) Vækstplan for handel og logistik. Et af initiativerne var oprettelsen af et bredt sammensat partnerskab bestående af repræsentanter fra erhvervslivet, detailhandelen, interesseorganisationer, ejendomsejerne, foreninger, staten og kommuner. På den baggrund blev Partnerskab for levende bymidter nedsat i august 2020. Baggrunden for partnerskabet var, at alt for mange danske bymidter oplever en funktionsudtømmning bl.a. på grund af affolkning, ændrede handelsmønstre og nye mobilitets- og pendlingsmønstre. Der er tale om komplekse problemstillinger, der kun kan løses med fælles og innovative indsatser.

Det var partnerskabets overordnede vurdering, at bymidterne i de mindre og mellemstore byer må udvikles til at være multifunktionelle aktivitets- og mødesteder, hvis de skal overleve. Det vil kræve et tæt samarbejde mellem bymidstens forskellige aktører (offentlige, private og civile), en omstilling af detailhandels- og serviceerhvervet samt attraktive kulturmiljøer og mødesteder, hvis det skal lykkes at fastholde så mange fysiske butikker som muligt og sikre, at tomme lokaler udnyttes af nye erhverv, kulturtilbud, idræts- og foreningsliv eller til bynære boliger. Der er brug for alliancer mellem alle relevante aktører og mod til at afprøve nye løsninger.

Partnerskabet drøftede en række temaer, der gav anledning til at rette anbefalinger til både staten og kommuner og til de mange aktører, der dagligt arbejder med at skabe levende bymidter rundt om i landet. Der kunne ikke peges på nogle nemme løsninger eller løsninger, der passer i alle byer. Derfor mente partnerskabet, at det centrale greb vil være at udbrede de formaliserede og bredt forankrede lokale bysamarbejder.

Som følge af aftalen af 29. november 2021 om ”Mere liv i bymidter og landdistrikter” inviterede den daværende indenrigs- og boligminister primo 2022 landets kommuner til at indgå i forsøgsordningen. Der var følgende krav for at indgå i forsøgsordningen:

1) Bymidterne ligger i byer med mellem 4.000 og 20.000 indbyggere.

2) Kommunen forpligter sig til at etablere lokale velfærdsfunktioner med nye tilbud og funktioner, der kan skabe nærhed og understøtte bylivet som f.eks. borgerservice, sundhedsfunktioner, kulturskoler, fritidsaktiviteter, biblioteker m.v., og disse sammentænkes og samlokaliseres med bymidstens øvrige funktioner og byliv i et samarbejde med byens øvrige parter. Velfærdstilbuddene skal udspringe af lokale behov og opretholde samme kvalitet som andre velfærdstilbud i kommunen, og der lægges vægt på nytænkende og innovative projekter.

3) Lokale private og civile aktører, f.eks. lokale ildsjæle og foreninger, skal inddrages i et bredt samarbejde med kommunen. Der lægges vægt på nye samarbejdsformer med lokale aktører og inddragelse af civilsamfundet, som styrker det lokale engagement.

32 kommuner indsendte interessetilkendegivelser om at

deltage i forsøgsordningen. Aftalepartierne udvalgte i juni 2022 i alt 14 kommuner, som gik videre i forsøgsordningen og skulle udarbejde en kvalificeret ansøgning. Alle 14 kommuner har indsendt en kvalificeret forsøgsansøgning med beskrivelse af de indsatser, som påtænkes gennemført i bymidten, herunder etablering af velfærdsfunktioner. I ansøgningerne har kommunerne endvidere beskrevet en række ønsker til fritagelse fra eksisterende lovgivning eller nye lovhjemler.

På baggrund af de kvalificerede forsøgsansøgninger besluttede aftalepartierne i oktober 2023 at udvælge alle 14 byer til forsøgsordningen. Aftalepartierne besluttede endvidere hvilke regler, der skal gives frihed fra, og hvilke nye lovhjemler der skal tilvejebringes.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lovens formål og anvendelsesområde samt forlængelse, offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg

3.1.1. Gældende ret

Kommunerne er omfattet af det almindelige legalitetsprincip, som betyder, at kommunernes opgavevaretagelse er betinget af, at der er hjemmel i lovgivningen, og at opgavevaretagelsen ikke strider mod lovgivningen.

Hvis en kommune skal have mulighed for at varetage en ny opgave eller varetage en opgave på anden måde end fastlagt i eksisterende lovgivning, er det således nødvendigt at etablere hjemmel hertil.

Kommunerne kan herudover i et vist omfang få dispensation til at fravige gældende regler i medfør af eksisterende forsøgsbestemmelser i lovgivningen. Forvaltningen heraf er baseret på en forudsætning om lighed, således at lovgivning gælder lige for alle landets kommuner.

Efter planlovens § 11 a, stk. 1, skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for bl.a. afgrænsning af bymidter og bydelscentre.

Af planlovens § 5 m, stk. 1, følger, at arealer til butikformål skal udlægges i den centrale del af en by (bymidten). I byer med 20.000 indbyggere og derover kan der udlægges arealer til butikformål i den centrale del af en bydel (bydelscenter).

Efter planlovens § 5 m, stk. 2, skal beliggenheden og afgrænsningen af bymidter og bydelscentre tage udgangspunkt i tilstedeværelsen og koncentrationen af en række funktioner, herunder butikker, kulturtilbud, privat og offentlig service. Der skal således tages udgangspunkt i, at der i områderne er stor mangfoldighed i de kunde- og publikumsorienterede funktioner, og at funktionerne er placeret tæt på hinanden, så der kan opnås en synergi mellem de forskellige aktiviteter. Følgende funktioner kan indgå i udpegningen af bymidten: Detailhandel, hoteller, restauranter, stationer/busterminaler, banker, forretningservice, kulturtilbud, sundhedsvæsen og offentlig administration.

Bymidten er det centrale område i en by, som typisk tager

udgangspunkt i den historiske del af byen. Bymidten er oftest karakteriseret ved, at der foruden butikker er eksempelvis caféer, restauranter, biografteater, spillesteder, hoteller, stationer og busterminaler, lægekonsultationer, banker, forretningservice, kulturtilbud, rådhus, bibliotek, skole, sundhedsvæsen og offentlig administration inden for ret korte, indbyrdes afstande. I de større byer er butikkerne ofte placeret omkring en hovedgade og et eller flere butiksstrøg, mens sidegaderne udgør sekundære butiksstrøg. Butikkerne i bymidten er en blanding af dagligvarebutikker og udvalgswarebutikker, og det er ofte i bymidten, at specialiserede butikker inden for dagligvarer og udvalgsvarer er beliggende. I bymidten i de mindre byer er der typisk en eller flere butikker, der både sælger daglig- og udvalgsvarer.

Ændringer i afgrænsningen af en bymidte forudsætter en ændring af kommuneplanen. En ændring af bymidten skal følges af en redegørelse, som begrunder, at et givet område eller flere områder inddrages i bymidten. Begrundelser kan f.eks. være, at der mangler rummelighed til udbygning af butiksforsyningen, at detailhandel kan medvirke til at fremme en omdannelse i et byomdannelsesområde, et ønske om at skabe sammenhæng mellem bymidten og andre områder med bymidtefunktioner og behov for arealer med god tilgængelighed. Desuden kan hensyn til et bevaringsværdigt bymiljø, historiske bygninger, pladser og kulturmiljøer samt mulighed for at trafikbetjene et område være væsentlige argumenter. Det afgørende er, at bymidten udvikles inde fra og ud som en sammenhængende bymidte. De områder, der kan inddrages i bymidten, skal derfor være områder, der støder op til den nuværende afgrænsning. En udvidelse skal være med til at styrke den eksisterende bymidte, og det skal derfor undgås at skabe todelte eller usammenhængende bymidter.

3.1.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.1.2.1. Lovens formål og anvendelsesområde

Forsøgsordningen for frie bymidter har til hensigt navnlig at give kommunalbestyrelserne i de udvalgte forsøgskommuner frihed til at afprøve nye løsninger og tiltag i praksis med henblik på at understøtte bylivet i forsøgsbyernes bymidter. Lovforslaget tager sigte på at etablere lovgivningsmæssige rammer herfor. Lovforslaget vil samtidig give hjemmel til at fravige den almindelige forudsætning om lighed ved forvaltningen af landets kommuner og borgere.

Det foreslås således, at der bliver mulighed for til og med den 31. december 2029 at iværksætte forsøg med afprøvning af tiltag, der kan understøtte bylivet i bymidterne i følgende 14 byer: Rødekro, Aabenraa Kommune; Assens, Assens Kommune; Grindsted, Billund Kommune; Rønne, Bornholms Regionskommune; Faaborg, Faaborg-Midtfyn Kommune; Sakskøbing, Guldborgsund Kommune; Ikast, Ikast-Brande Kommune; Vamdrup, Kolding Kommune; Nordborg, Sønderborg Kommune; Otterup, Nordfyns Kommune; Odder, Odder Kommune; Nykøbing Sjælland, Odsherred Kommune; Støvring, Rebild Kommune; Hornslet, Syddjurs

Kommune. Dog vil ophævelse af fredskovspligt alene kunne vedrøre de nærmere angivne arealer i henholdsvis Rødekro bymidte (Aabenraa Kommune) og Støvring bymidte (Rebild Kommune).

Endvidere foreslås det, at afgrænsningen af bymidterne i Rødekro, Assens, Grindsted, Rønne, Sakskøbing, Ikast, Vamdrup, Otterup, Nykøbing Sjælland og Odder vil svare til afgrænsningen i kommuneplanen for den enkelte kommune, mens afgrænsningen af bymidterne i Faaborg, Nordborg, Støvring og Hornslet vil fremgå af lovforslagets bilag 1.

Fokus i forsøgsordningen er at skabe levende bymidter gennem en styrkelse af den nære velfærd, hvorfor det har været et krav ved udvælgelsen af forsøgsbyerne, at der etableres lokale velfærdsfunktioner i bymidten. Der er endvidere fokus på at understøtte stærke lokalsamfund, hvor bymidterne kan være lokale samlingspunkter, hvorfor det har været et krav ved udvælgelsen, at der arbejdes med at styrke det lokale engagement gennem inddragelse af lokale private og civile aktører, f.eks. lokale ildsjæle og foreninger, i et bredt samarbejde med kommunen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets §§ 1-2 og bemærkningerne hertil.

3.1.2.2. Forlængelse, offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg

Det vil efter By-, Land- og Kirkeministeriets vurdering være hensigtsmæssigt, at der skabes mulighed for, efter ønske fra den enkelte kommunalbestyrelse i en forsøgskommune, i et vist omfang at forlænge forsøgsperiodens afslutning til et senere tidspunkt end den 31. december 2029.

By-, Land- og Kirkeministeriet vurderer endvidere, at adgangen til at iværksætte forsøg på en række områder i forsøgsbyernes bymidter medfører behov for, at oplysninger om de forsøg, der vil blive iværksat i de enkelte bymidter, bliver lettilgængelige for borgere, myndigheder m.fl., og at det sikres, at de enkelte forsøg følges op af en god og systematisk evaluering.

Det foreslås derfor, at ministeren for byer og landdistrikter vil kunne fastsætte regler om, at forsøgsperioden for en eller flere bymidter forlænges med to år, dvs. til og med den 31. december 2031. Den foreslåede bestemmelse vil også give ministeren mulighed for en forlængelse af kortere varighed end to år, f.eks. til og med den 31. december 2030. Fastsættelsen af regler om forlængelse af forsøgsperioden vil forudsætte, at en eller flere af kommunalbestyrelserne indgiver ansøgning herom.

Endvidere foreslås det, at ministeren for byer og landdistrikter kan fastsætte regler om forlængelse af forsøgsperioden samt regler om kommunalbestyrelsens offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg, herunder dataindsamling, der iværksættes efter denne lov, dvs. fra lovens ikrafttrædelse og frem til forsøgsordningens afslutning.

Det forventes, at ministeren for byer og landdistrikter bl.a. vil anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om kommunalbestyrelsens ansøgning om forlængelse, om an-

søgningsfrist og om de kriterier, som ministeren vil skulle anvende ved bedømmelsen af en ansøgning om forlængelse.

En eventuel forlængelse vil give mulighed for, at forsøgskommunerne ikke skal afvikle forsøg, som der evt. træffes beslutning om at videreføre generelt for alle kommuner. Det vil således kunne bidrage til en mere smidig og mindre bureaukratisk overgang ved forsøg, der måtte give anledning til ændret regulering for alle 98 kommuner. Der kan også være forsøg, som det ikke vil være hensigtsmæssigt at afvikle ved forsøgsperiodens udløb, uden at der er tale om, at forsøget giver anledning til ændret regulering for alle 98 kommuner.

Det forventes endvidere, at ministeren for byer og landdistrikter vil anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om forsøgskommunernes offentliggørelse af beslutninger om at iværksætte forsøg, herunder indholdet heraf, og underretning af By-, Land- og Kirkeministeriet om sådanne beslutninger. Det vil f.eks. kunne fastsættes, at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre de iværksatte forsøg på kommunens hjemmeside.

Kommunalbestyrelsen i den enkelte forsøgskommune vil generelt eller i forhold til konkrete forsøg kunne træffe beslutning om, at der i tillæg til offentliggørelse på kommunens hjemmeside skal ske offentliggørelse af forsøg ved f.eks. annoncering i den lokale presse, informationsmøder eller særskilt henvendelse til den af forsøget berørte personkreds.

Bemyndigelsen forventes tillige anvendt til at bestemme, at kommunalbestyrelsen snarest muligt vil skulle orientere By-, Land- og Kirkeministeriet om forsøg, som ændres eller afbrydes.

Ved fastsættelsen af regler om kommunalbestyrelsens offentliggørelse og indberetning af forsøg vil der blive lagt vægt på hensynet til, at reglerne giver borgerne m.fl. lettilgængelige og sikre oplysninger om de forsøg, som er eller har været iværksat i den pågældende forsøgsbymidte, uden at reguleringen bliver uforholdsmæssigt administrativ tung for forsøgskommunen.

Formålet med forsøgsordningen med frie bymidter er dels at styrke levende bymidter og den nære velfærd i de udvalgte byer, dels at opnå erfaringer med forskellige indsatser for at skabe levende bymidter. Forsøgsordningen giver mulighed for regel fritagelser og stiller en pulje på 130 mio. kr. til rådighed for forsøgsbyerne.

Der vil blive gennemført en evaluering af forsøgsordningen i form af en erfaringsopsamling af indsatserne. Evalueringen vil kunne danne grundlag for eventuelle videre politiske beslutninger om levende bymidter. Desuden vil evalueringen kunne udbrede erfaringerne til en bredere kreds af kommuner og bymidteaktører. Det er derfor hensigten, at evalueringen vil skulle bidrage med viden om virknings-sammenhænge og resultater for de forskellige indsatser i forsøgsordningen.

Ved fastsættelsen af regler om forsøgskommunernes evaluering vil der blive lagt vægt på hensynet til, at evalueringen dels skal kunne give et hensigtsmæssigt grundlag for

at træffe beslutning om, hvorvidt et givent forsøg skal udvides til alle landets kommuner, dels skal kunne bidrage med viden om, hvorvidt de gennemførte forsøg og øvrige indsatser i bymidterne har medvirket til at skabe mere liv i bymidterne.

Ministerne for byer og landdistrikter forventes på denne baggrund at anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om kommunalbestyrelsens evaluering, herunder indhold og offentliggørelse heraf, samt regler om indsendelse af evalueringen til By-, Land- og Kirkeministeriet.

Der forventes bl.a. at blive fastsat regler om, at forsøgs-kommunerne vil skulle gennemføre en ”formativ virknings-evaluering” af deres indsatser. Med en virkningsevaluering genereres der viden om, hvad virkningen af en indsats er, og hvad der virker, i stedet for alene at fokusere på målopfyldelse eller effekt. At evalueringen er formativ betyder, at den er designet til løbende at generere viden, så indsatserne kan tilpasses undervejs.

Reglerne om forsøgs-kommunernes virkningsevaluering vil f.eks. kunne omfatte en beskrivelse af forsøgsprojektets vigtigste aktiviteter og indsatser, forventede effekter og resultater samt en beskrivelse af evalueringsmetoden. Desuden vil der blive fastsat regler om evaluering af, hvordan de nye velfærdsfunktioner, det offentlig-private samarbejde og den generelle forskønnelse eller renovering af bymidten bidrager til at skabe liv i bymidten. Derudover vil forsøgs-kommunerne skulle vurdere effekten af forsøgene samt oplyse metoden til denne dokumentation af udviklingen af liv i bymidten. Forsøgs-kommunerne vil skulle vælge de områder, hvor vurderingerne gennemføres, ud fra en vurdering af, hvad der kan lade sig gøre, er relevant og er mest retvisende.

Evalueringsdesignet vil som minimum skulle indeholde systematisk dataindsamling i starten af forsøgsordningen (baseline), midtvejs i forløbet (forventeligt i 2026) og til slut i 2029. Målingerne af byliv vil som minimum skulle foretages to gange om året i hele forsøgsperioden.

By-, Land- og Kirkeministeriet vil på baggrund af forsøgs-kommunernes lokale evalueringer foretage en tværgående evaluering af forsøgsordningen for frie bymidter og sikre formidling af læring og resultater til alle landets kommuner og byer.

Det bemærkes i øvrigt, at der for så vidt angår Rødekro bymidte med hjemmel i færdselslovens § 92 c, stk. 3, jf. § 92 a, stk. 2, vil blive fastsat en lavere hastighedsgrænse til 30 km i timen på udvalgte kommuneveje uden væsentlig betydning for den generelle trafikafvikling med det stedlige politis mellemkomst. Transportministeriet vil levere bidrag til evalueringen af dette forsøg i forhold til særligt færdsels-sikkerhedsmæssige og mobilitetsmæssige aspekter, herunder ulykkesbillede, de trafikale mønstre, m.v.

Idet forsøget imidlertid kun omhandler én kommune, og der er tale om yderst begrænsede vejstrækninger, vil data-grundgrundlaget for at evaluere muligheden for at fastsætte en landsdækkende ordning være meget sparsomt, ligesom evalueringen derudover ikke vil kunne anses for repræsentativ for resten af landet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

3.2. Forsøg efter lov om planlægning

3.2.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen fastlægger i kommuneplanen de overordnede mål, retningslinjer og rammer for kommunens udvikling.

Lokalplaner regulerer den konkrete og mere præcise anvendelse af typisk mindre områder og er den eneste plan-type, som er direkte bindende for grundejere. Det følger således af § 18 i lov om planlægning (planloven), at der ikke retligt eller faktisk må etableres forhold i strid med bestemmelserne i en lokalplan, medmindre der er meddelt dispensation fra lokalplanen. Dispositioner, der er i overensstemmelse med lokalplanen, er umiddelbart tilladte. Dog kan der være krav om andre tilladelser, f.eks. byggetilladelse. Dispositioner, der ikke er i overensstemmelse med lokalplanen, forudsætter derimod, at kommunalbestyrelsen kan og vil dispensere fra den eller de relevante bestemmelser i lokalplanen. En hidtidig lovlig anvendelse af et område eller en bebyggelse kan derimod fortsætte uanset bestemmelser i en senere lokalplan.

Efter planlovens § 19, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen dispensere fra bestemmelser i en lokalplan m.v., hvis dispensationen ikke er i strid med principperne i planen, eller hvis dispensationen tidsbegrænses til maksimalt 3 år, dog 10 år for studieboliger.

Principperne i en lokalplan er planens formålsbestemmelser og de anvendelsesbestemmelser, som er fastsat ud fra formålet med planen. Derudover omfatter principperne også den planlagte struktur, dvs. fordelingen mellem friarealer og bebyggede arealer. Principperne omfatter derimod som hovedregel ikke de lokalplanbestemmelser, der mere detaljeret regulerer bebyggelsens omfang, udformning og placering, medmindre disse bestemmelser netop er fastlagt for at fastholde en særlig udformning af bebyggelsen. Dette kan f.eks. følge af en detaljeret formålsbestemmelse, der specifikt henviser til den pågældende bebyggelsesregulerende bestemmelse, eller af karakteren og detaljeringsgraden af lokalplanbestemmelsen eller lokalplanen som helhed. Den nærmere afgrænsning af en lokalplans principper afhænger således i alle tilfælde af en konkret vurdering af lokalplanen og det ønskede projekt m.v.

Det fremgår af planlovens § 19, stk. 2, at videregående afvigelser end omhandlet i § 19, stk. 1, kun kan foretages ved tilvejebringelse af en ny lokalplan.

Hvis et ønsket projekt er i strid med principperne i en lokalplan, kan det således kun gennemføres, hvis der tilvejebringes en ny lokalplan, som muliggør projektet, jf. planlovens § 19, stk. 2, eller hvis der kan meddeles en tidsbegrænset dispensation efter planlovens § 19, stk. 1. En tidsbegrænset dispensation må ikke stride mod uforenelige hensyn, f.eks. i forhold til støj eller nærhed til risikovirkomheder.

Efter planlovens § 13, stk. 2, skal der tilvejebringes en lo-

kalplan, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- eller anlægsarbejder, herunder nedrivning af bebyggelse. Ved vurderingen af, om et byggeprojekt skal betragtes som et større bygge- eller anlægsarbejde, er det afgørende kriterium, om projektet vil medføre væsentlige ændringer i det bestående miljø. Selve omfanget af projektet har stor betydning, men hertil kommer projektets konkrete visuelle, funktionelle og miljømæssige konsekvenser bedømt i forhold til områdets karakter. Kriteriet om væsentlige ændringer i det bestående miljø skal ses på baggrund af formålet med bestemmelsen om lokalplanpligt. Formålet er at sikre, at større projekter bliver vurderet i en planmæssig sammenhæng og at give borgere, virksomheder, myndigheder m.fl. mulighed for at få indflydelse på planlægningen.

Hvis et ansøgt projekt er lokalplanpligtigt, jf. planlovens § 13, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen ikke meddele dispensation efter planlovens § 19, stk. 1.

Efter planlovens § 20, stk. 1, kan en dispensation efter lovens § 19 som hovedregel først meddeles, når der er forløbet 2 uger, efter at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til bl.a. ejere og brugere i det område, der er omfattet af planen, naboerne til den omhandlede ejendom og andre, som efter kommunalbestyrelsens vurdering har interesse i sagen, herunder det lokale kulturmiljøråd. Kommunalbestyrelsen kan efter § 20, stk. 2, i visse tilfælde undlade at foretage denne såkaldte ”naboorientering”, bl.a. hvor en forudgående orientering efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for de personer m.v., der er nævnt i stk. 1.

Af planlovens § 21, stk. 1, fremgår, at kommunalbestyrelsen kan bemyndige en grundejerforening eller med de pågældende grundejeres samtykke en beboerforening til at meddele dispensationer som omhandlet i lovens § 19, stk. 1. Grundejer- eller beboerforeningen skal foretage orientering og underretning efter reglerne i lovens § 20.

Efter planlovens § 56, stk. 1, bortfalder en tilladelse eller dispensation efter planloven, hvis den ikke er udnyttet, inden 3 år efter den er meddelt.

3.2.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Planlovens § 19 giver i dag ikke kommunalbestyrelsen mulighed for at meddele tidsbegrænsede dispensationer fra en lokalplans principper.

By-, Land- og Kirkeministeriet vurderer på baggrund af tilkendegivelser i de kvalificerede forsøgsansøgninger, at kommunalbestyrelserne i forsøgskommunerne bør gives udvidet adgang til, i overensstemmelse med forsøgsordningens formål om understøttelse af bylivet i forsøgsbyernes bymidter, at dispensere fra lokalplaners principper med henblik på at kunne arbejde mere fleksibelt med f.eks. at omdanne ubenyttede lokaler i bymidten. By-, Land- og Kirkeministeriet vurderer endvidere, at en udvidet dispensationsadgang vil kunne have positive konsekvenser for bymiljøet.

Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde vil kunne anvende dispensationskompetencen efter

planlovens § 19, stk. 1, selvom dispensationen er i strid med principperne i den pågældende plan. I tilknytning hertil foreslås det, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne bemyndige en grundejer- eller beboerforening til at meddele dispensationer efter den foreslåede, udvidede dispensationskompetence, jf. herved planlovens § 21, stk. 1.

Den foreslåede, udvidede dispensationsadgang vil gøre det muligt for kommunalbestyrelsen at dispensere til, at et område eller en bygning kan udnyttes på en for bylivet i bymidten hensigtsmæssig måde, selvom det strider mod den anvendelse, der oprindeligt er lokalplanlagt for.

Lokalplanlægning sikrer bl.a. inddragelse af offentligheden og gør det muligt for borgere og andre at forudse, hvilke dispositioner der kan foretages på den enkelte ejendom. Ved dispensation fra en lokalplan er det således heller ikke muligt for kommunalbestyrelsen at afveje de forskellige hensyn på samme måde som ved udarbejdelse af en (ny) lokalplan.

På den baggrund indgår det i den foreslåede ordning, at kommunalbestyrelsen alene vil kunne anvende den udvidede dispensationsadgang i særlige tilfælde. Kommunalbestyrelsen vil således være forpligtet til i hvert enkelt tilfælde, hvor anvendelse af den udvidede dispensationsadgang kommer på tale, at overveje, om det af hensyn til inddragelsen af offentligheden og forudsigeligheden for grundejere m.fl. vil være mest hensigtsmæssigt at tilvejebringe en ny lokalplan.

Ved særlige tilfælde skal også forstås, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne meddele dispensation, hvis dette vil stride mod uforenelige hensyn som f.eks. virksomhedsstøj, luftforurening eller nærhed til risikovirksomheder. Den udvidede dispensationsadgang må således bl.a. ikke føre til nye miljøkonflikter mellem eksisterende produktionsvirksomheder og borgere, der benytter ejendomme til boligformål.

Kommunalbestyrelsen vil dog få mulighed for efter en konkret vurdering at dispensere til f.eks. ændret anvendelse af stueetagen i en ejendom, der er belastet af trafikstøj, fra butik eller liberalt erhverv til boligformål. Dette vil forudsætte, at der i forvejen findes boliger i den pågældende ejendom eller de tilstødende ejendomme, og at den nye bolig ikke vil blive mere støjbelastet end disse eksisterende boliger. Det forudsættes også, at kommunalbestyrelsen vil administrere denne mulighed med tilbageholdenhed.

Kommunalbestyrelsen vil også kunne anvende den udvidede dispensationskompetence til efter en konkret vurdering at imødekomme ønsker om opsætning af udstyr til radiokommunikationsformål med henblik på en tidssvarende dækning, forudsat at dette i øvrigt stemmer overens med forsøgsordningens formål om understøttelse af bylivet i forsøgsbyernes bymidter.

Det vil, som for øvrige dispensationer, være overladt til kommunalbestyrelsen at vurdere, om der i den enkelte sag kan og skal meddeles dispensation efter planlovens § 19, stk. 1. I den forbindelse vil kommunalbestyrelsen endvidere kunne vurdere, om der i bekræftende fald bør meddeles en tidsbegrænset eller tidsubegrænset dispensation. Det bemærkes herved, at en tidsbegrænset dispensation også vil være

gældende efter forsøgsperiodens udløb. Kommunalbestyrelsen vil ikke være forpligtet til at anvende dispensationsmuligheden.

Den foreslåede ordning indeholder ikke i øvrigt – bortset fra undtagelsen af reglen i planlovens § 21, stk. 1, om bemyndigelse til grundejer- og beboerforeninger – fravigelser af bestemmelser i planloven eller den tilhørende praksis. Dette indebærer bl.a., at bestemmelserne i planlovens § 20 om ”naboorientering” også vil gælde ved kommunalbestyrelsens anvendelse af den foreslåede, udvidede dispensationskompetence, og at kommunalbestyrelsen vil være afskåret fra at dispensere til et projekt, der er omfattet af lokalplanpligt efter planlovens § 13, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

3.3. Forsøg på erhvervsområdet

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Lov om erhvervsfremme

Det fremgår af § 14, stk. 1, i lov om erhvervsfremme, at kommunerne kan varetage lokale erhvervsfremmeaktiviteter, der omfatter erhvervsservice og erhvervsudvikling. Derudover fremgår det af § 14, stk. 4 og 5, at sådanne erhvervsfremmeaktiviteter skal være bredt tilgængelige for virksomhederne og ikke må virke konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv, herunder at der ikke må ydes direkte finansiel støtte til enkelte erhvervsvirksomheder.

Det følger af lovens forarbejder, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, L 73 som fremsat, side 41 ff., at både erhvervsservice og erhvervsudvikling er erhvervsfremme, idet begrebet erhvervsfremme i loven bruges som en samlet betegnelse for alle erhvervsrettede aktiviteter, der har til formål at understøtte virksomheders og iværksætteres muligheder for vækst i bred forstand.

Erhvervsservice kan være information og vejledning om start, drift og udvikling af virksomhed samt virksomhedsoverdragelse. Der kan også som led i erhvervsservicen afholdes netværksmøder, kurser og lignende kollektive arrangementer, i det omfang tilsvarende ikke udbydes af private aktører.

Erhvervsudvikling omfatter udviklingen af gode rammevilkår for iværksættere og virksomheder med henblik på at styrke væksten, den internationale konkurrenceevne og globaliseringen samt turismeudvikling.

Erhvervsudvikling omfatter på lokalt niveau aktiviteter, der har direkte betydning for udviklingen af det lokale erhvervslivs vækstvilkår, og som fremmer tilpasningen af erhvervsstrukturen til konkurrenceforhold m.v. Der er med andre ord kun adgang til kommunal medfinansiering af initiativer, som direkte fremmer lovens målsætning om at styrke udviklingen i dansk erhvervsliv gennem en sammenhængende erhvervsfremmeindsats på tværs af hele Danmark. Erhvervsudviklingsaktiviteterne skal rettes mod at understøtte udviklingen af det private erhvervsliv.

Erhvervsfremmeaktiviteter skal være kollektive og bredt tilgængelige for virksomhederne. Erhvervsudviklingsaktiviteterne skal være indrettet således, at de vil kunne benyttes af alle virksomheder i kommunen, som har en potentiel interesse heri. Det betyder dog ikke, at alle tiltag skal udformes, så det kommer alle tænkelige brancher og erhverv til gavn. Erhvervsudviklingsaktiviteterne kan f.eks. rettes mod særlige grupper af virksomheder, såsom lokale vækstsektorer, vigtige lokale enkeltbrancher eller eksporterhverv. Det afgørende er, at erhvervsudviklingsaktiviteten stilles til rådighed for alle virksomheder inden for de pågældende brancher, sektorer eller erhverv, at ingen virksomhed eller virksomheder, der kan henføres til en sådan gruppe, på forhånd er afskåret fra at kunne drage nytte af den pågældende erhvervsudviklingsaktivitet, samt at aktiviteten ikke eksklusivt retter sig mod en enkelt virksomhed.

Derudover må kommunernes erhvervsfremmeaktiviteter ikke virke konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv, herunder må der ikke ydes direkte finansiel støtte til enkelte erhvervsvirksomheder.

Dels må man ikke fra offentlig side påføre private leverandører konkurrence. Det indebærer, at hvor der er et privat marked for løsning af aktiviteterne, skal opgaveløsningen varetages af de private leverandører med udgangspunkt i gældende udbudsregler, bortforpagtning m.v. Dels må man ikke fra offentlig side begunstige bestemte virksomheder på de øvrige virksomheders bekostning. Dette undgås for det første ved, at aktiviteterne skal være bredt tilgængelige for virksomhederne – og for det andet ved, at virksomhederne skal betale markedsprisen for de ydelser, de måtte modtage fra offentlig side, f.eks. markedsleje i udlejningssituationer. Dermed sikres, at der ikke er noget subsidieelement i forhold til virksomhederne.

Dette udelukker dog ikke, at visse erhvervsudviklingsaktiviteter kan stilles gratis til rådighed for virksomhederne, f.eks. kommunalt ansatte projektkoordinatorer på forskellige fagområder. Men det forudsætter, at erhvervsudviklingsaktiviteterne er generelt virkende og ikke indholdsmæssigt omfatter aktiviteter, som den enkelte virksomhed alternativt selv skulle foretage eller betale for, f.eks. almindelige revisionsopgaver. Det er således særligt fremhævet, at der ikke må ydes direkte finansiel støtte til enkelte erhvervsvirksomheder.

Lov om erhvervsfremme indeholder ikke en udtømmende opregning af, hvad der udgør erhvervsfremmeaktiviteter i lovens forstand, og det vil bero på en konkret vurdering, bl.a. under hensyn til lovens formål og uddybningen i lovbemærkningerne, om en given aktivitet udført af en kommune er hjemlet i og dermed reguleret af lov om erhvervsfremme.

3.3.1.2. Konkurrenceloven

Konkurrenceloven og EU-statsstøttere reglerne indeholder en række overordnede principper, der skal sikre, at der ikke forekommer konkurrenceforvridninger som følge af offentlig støtte.

Det fremgår af konkurrencelovens § 11 a, at Konkurrence-

og Forbrugerstyrelsen kan udstede påbud om, at støtte, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomheder, skal bringes til ophør eller skal tilbagebetales. Det forudsætter imidlertid, at støtten ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering, jf. konkurrencelovens § 11 a, stk. 2, nr. 2.

En række betingelser skal være opfyldt for, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i medfør af § 11 a, stk. 1, kan udstede påbud om, at ydet støtte enten skal bringes til ophør eller tilbagebetales. Der skal være tale om, at der i) er anvendt offentlige midler, som udgør ii) en økonomisk fordel iii) for bestemte former for iv) erhvervsvirksomhed, og som v) er konkurrenceforvridende og vi) ikke er lovlig støtte i henhold til offentlig regulering, jf. konkurrencelovens § 11 a, stk. 1 og stk. 2. Samtlige betingelser skal være opfyldt, før styrelsen kan udstede påbud.

Afgørelsen af, om støtte er lovlig i henhold til offentlig regulering, træffes ikke af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, men af vedkommende minister eller den kommunale tilsynsmyndighed, jf. § 11 a, stk. 3, 1. pkt. Ordningen er inspireret af konkurrencelovens § 2, stk. 2 og stk. 4, hvorefter konkurrencereglerne ikke finder anvendelse på konkurrencebegrænsninger, hvis ressortministeren har truffet afgørelse om, at konkurrencebegrænsningen er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering.

3.3.1.3. Kommunalfuldmagtsregler

Efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse på ulovbestemt grundlag, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, er det som udgangspunkt ikke en kommunal opgave at varetage erhvervsvirksomhed, herunder handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed. Udgangspunktet om, at en kommune ikke kan varetage erhvervsvirksomhed, gælder også for kommuners erhvervelse, opførelse, ombygning og udleje (og salg) af fast ejendom, herunder bygninger og lokaler, og det er således som udgangspunkt ikke lovligt for en kommune uden lovhjemmel at varetage disse opgaver.

Det antages dog i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at der i visse tilfælde anses for at være sådanne særlige hensyn til enten det kommunale fællesskabs behov eller almindelige samfundsmæssige opgaver, at det ovenfor nævnte forbud mod kommunal erhvervsvirksomhed modificeres.

Det antages således i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune som en modifikation til det nævnte udgangspunkt har en generel adgang til at forsyne sig selv med varer og tjenesteydelser samt fast ejendom, som er nødvendige eller hensigtsmæssige i løsningen af kommunale opgaver, det være sig lovbestemte opgaver som opgaver efter kommunalfuldmagtsregler. En kommune kan således erhverve eller leje fast ejendom, herunder bygninger og lokaler, med henblik på at varetage kommunale opgaver.

Det antages endvidere i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune som

en modifikation til det nævnte udgangspunkt under visse betingelser – for at undgå værdispild – i et vist omfang lovligt kan udnytte overkapacitet. Efter de kommunale tilsynsmyndigheders praksis er det blandt andet en betingelse for udnyttelsen af overkapacitet, at overkapaciteten skal være et resultat af varetage af lovlige kommunale opgaver, at den pågældende opgave ikke er dimensioneret med det formål at opnå mulighed for at varetage opgaver, der normalt ikke er kommunale, samt at overkapaciteten af hensyn til løsningen af den kommunale opgave ikke kan afskaffes. Ved afgørelsen af, om en kommune lovligt kan sælge overkapacitet, indgår det efter de kommunale tilsynsmyndigheders praksis endvidere som et element i afvejningen, om opgaven i forvejen varetages på rimelig måde af private erhvervsdrivende. Det er en betingelse, at overkapaciteten sælges til markedspris for at undgå konkurrenceforvridning. Salg kan dog ikke ske til under kostprisen.

Det er endvidere almindeligt antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune ikke er afskåret fra at erhverve en ejendom, når kommunen herved varetager en kommunal interesse i at sikre sig rådigheden over ejendommen og dermed dens anvendelse, uden at kommunen samtidig har konkrete planer med den pågældende ejendoms anvendelse, når der er en vis mulighed for, at kommunen på et tidspunkt skal anvende ejendommen med henblik på at varetage en kommunal interesse. Det er i sådanne tilfælde særligt påset af tilsynsmyndigheden, at kommunen ved erhvervelsen ikke (også) varetog et ulovligt formål. En kommune kan derimod ikke opføre et byggeri uden et konkret kommunalt formål.

En kommune kan med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler stille kommunale lokaler til rådighed for borgerne i kommunen og lokale foreninger m.v. til varetage af kommunale opgaver, f.eks. mødevirksomhed og kulturelle opgaver. Baggrunden herfor er kommunernes almene interesse i at stille fysiske rammer til rådighed for borgernes kulturelle og politiske liv. En kommune kan også stille kommunale lokaler, f.eks. forsamlingshuse til rådighed for borgerne til sammenkomster af mere privat karakter. I den forbindelse kan en kommune stille lokalerne vederlagsfrit til rådighed eller kræve et beløb, der højst må svare til de af kommunens samlede omkostninger, der er forbundet med lånet.

I de kommunale tilsynsmyndigheders praksis antages på baggrund af de ovenfor nævnte overkapacitetsbetragtninger endvidere, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler under visse betingelser i et vist omfang kan udleje ledige lokaler, bygninger og grunde og dermed varetage erhvervsvirksomhed. Det er en forudsætning, at der er tale om ejendom, som kommunen for en kortere eller længere periode ikke skal benytte til kommunale formål. Hvis der blot er en vis mulighed for, at kommunen på et tidspunkt skal anvende ejendommen for at varetage en kommunal interesse, er kommunen ikke forpligtet til at afhænde ejendommen uden et konkret formål. Det er endvidere et krav, at udlejning sker på markedsvilkår.

En kommune, der ejer en ejendom, som den for en kortere

eller længere periode ikke skal benytte til normale kommunale formål, kan således udleje denne på markedsvilkår.

I praksis er det antaget, at en kommune, som på grundlag af synspunkter om overskudskapacitet udlejer fast ejendom, kan udbyde og/eller ombygge den pågældende faste ejendom, herunder i overensstemmelse med lejers ønsker, i det omfang den pågældende udvidelse eller ombygning tillige tilgodeser en anvendelse af bygningen til kommunale formål.

Det antages endvidere i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler – ud over den adgang, der er hertil i lovgivningen om erhvervsfremme – kan varetage opgaver, der understøtter den generelle erhvervsudvikling i kommunen. Det er afgørende, at der er tale om generelt erhvervsfremmende aktiviteter, og at en støtte afspejler lokale fællesbehov og ikke enkelte virksomheders behov.

3.3.1.3.1. Uddeling af adfærdsfremmende gaver

Det antages efter kommunalfuldmagtsreglerne, at en kommune kun kan påtage sig en opgave, hvis denne er af almennyttig karakter. Dette kriterie indebærer, at kommunens foranstaltninger skal have et generelt sigte og skal være rettet til borgerne i almindelighed. De kommunale foranstaltninger skal imødekomme relevante behov hos det fællesskab af borgere, som kommunen udgør, ligesom der skal være fri og lige adgang til de pågældende foranstaltninger (ydelser).

Kommuner kan som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel begunstige enkelte borgere eller grupper af borgere.

Efter tilsynsmyndighedernes praksis gælder der dog den modifikation til forbuddet mod kommunal støtte til enkelte borgere/grupper af borgere, at økonomisk støtte kan gives i særlige tilfælde, hvis der varetages en kommunal interesse.

3.3.1.4. Folkeoplysningsloven

Folkeoplysningsloven forpligter kommunerne til at stille egnede, ledige lokaler til rådighed for den frie folkeoplysende virksomhed, herunder idrætshaller og andre haller samt udendørsanlæg, som tilhører kommunen eller er beliggende i denne. Loven gælder for alle folkeoplysende foreninger og ikke kun foreninger med medlemmer under 25 år. Det fremgår af § 21 i folkeoplysningsloven, at kommunalbestyrelsen anviser egnede ledige lokaler til den frie folkeoplysende virksomhed. Kommunalbestyrelsen skal, i prioriteret rækkefølge, anvise kommunale lokaler, herefter lokaler der anvendes af almen- og gymnasiale uddannelser, almen voksenudannelse, uddannelse på social- og sundhedsområdet m.m., derefter regionale lokaler og endelig statslige lokaler. Kommunalbestyrelsens pligt til anvisning af lokaler til den frie folkeoplysende virksomhed, samt prioriteringen af anviste lokaler, forhindrer ikke, at ledige kommunale lokaler anvendes til øvrige formål eller stilles til rådighed for aktører, der ikke er organiseret som en folkeoplysende forening.

Det bemærkes, at den frie folkeoplysende virksomhed i henhold til folkeoplysningsloven skal forstås som oplysende virksomhed, der er etableret af en folkeoplysende forening

med vedtægter som overholder en række formalia, jf. lovens §§ 4 og 5, og som enten tilbyder folkeoplysende voksenundervisning eller frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde. Af lovens § 5, stk. 3, fremgår tillige, at en folkeoplysende forening ikke må oprettes eller drives i kommercielt øjemed.

3.3.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.3.2.1. Tilskud til fysiske og juridiske personer til leje på markedsvilkår af erhvervslejemål, som har været ubenyttede i mindst 90 dage

I de kvalificerede forsøgsansøgninger har to kommuner ønsket mulighed for at give kommunal støtte til erhvervsdrivende, foreninger og kunstnere med henblik på midlertidig leje af tomme butikslokaler til markedsleje. Formålet med forsøget vil være at understøtte det lokale erhvervs- og foreningsliv m.v. ved at aktivere tomme butikker i bymidten, som uden et sådant tiltag kan virke skæmmende i bybilledet.

Tiltaget vil efter Erhvervsministeriets vurdering – afhængig af de konkrete omstændigheder – kunne karakteriseres som en erhvervsfremmeaktivitet omfattet af lov om erhvervsfremme. Der lægges herved vægt på, at aktiviteten vil kunne karakteriseres som erhvervsudvikling, da tiltaget vurderes at være rettet mod virksomheder generelt, bl.a. i forhold til de virksomheder, som modtager støtte til husleje, og fordi det kan være fremmende for andre erhvervsdrivende i bymidterne, at der skabes liv. Tiltagets hovedformål er således en aktivitet, der udnyttes til erhvervsformål i overensstemmelse med lov om erhvervsfremmes formål.

En sådan støtte kan endvidere sidestilles med direkte finansiel støtte til erhvervsvirksomheder, og tiltaget kan potentielt indebære, at kun enkelte virksomheder vil drage nytte af den, eller at aktiviteten retter sig eksklusivt mod en enkelt virksomhed.

For at sikre kommunerne klar hjemmel til det ønskede tiltag indeholder lovforslaget en bestemmelse, der vil give kommunalbestyrelsen i en forsøgskommune mulighed for at yde en fysisk eller juridisk person tilskud til leje af erhvervslejemål på en række nærmere betingelser, som har til formål at begrænse konkurrenceforvridende effekter. Forslaget vil også sikre, at der ikke er tvivl om hjemmelsgrundlaget, idet lov om erhvervsfremme ikke indeholder en udtømmende liste over erhvervsudviklingsaktiviteter, som kommunerne kan varetage i medfør af lov om erhvervsfremme.

I tilknytning hertil foreslås det, at tilskud ydet af kommunalbestyrelsen efter den foreslåede ordning vil være fritaget for kravene om, at erhvervsfremmeaktiviteter ikke må ydes som direkte finansiel støtte til enkelte erhvervsvirksomheder, og at aktiviteterne skal være bredt tilgængelige for virksomheder i kommunen, jf. § 14, stk. 4 og 5, i lov om erhvervsfremme. Fritagelsen vil kun finde anvendelse i forbindelse med forsøgsordningen og vil således ikke indebære en fritagelse for alle andre regler, som gælder for kommunerne, og heller ikke i forhold til andre erhvervsfremmeaktiviteter, som kommunerne varetager.

Den foreslåede ordning vil give kommunalbestyrelserne i forsøgskommunerne mulighed for at yde finansielle tilskud til erhvervsdrivende, foreninger, privatpersoner m.v., herunder f.eks. en kunstner uden cvr.nr., til leje af ubenyttede erhvervslejemål i forsøgsperioden.

Afgørende for kommunalbestyrelsens anvendelse af tilskudsmuligheden vil være, om tilskuddet til huslejen vil kunne bidrage til at få aktiveret ubenyttede lokaler i bymidten. Kommunalbestyrelsen vil med fordel kunne tage afsæt i en kortlægning af byens behov og muligheder. Ved bedømmelsen af den enkelte ansøgning vil kommunalbestyrelsen skulle lægge vægt på, om den pågældende lejer med et tilskud vil kunne bidrage til at skabe liv i bymidten. Det kan f.eks. være i form af publikumsvendte aktiviteter, eller hvis der er tale om aktiviteter eller målgrupper, der ikke findes i bymidten i forvejen. Det vil også skulle indgå i kommunalbestyrelsens vurdering, om lejeren fremadrettet kan betale huslejen uden tilskud.

Det vil være en betingelse for ydelse af tilskud, at der er tale om erhvervslejemål, som reelt har været ubenyttet i mindst 90 dage. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, at aktiviteter blot indstilles i en periode med henblik på efterfølgende at opnå tilskud til huslejen.

Det vil endvidere være en betingelse for ydelse af tilskud, at der er tale om leje på markedsvilkår. Dette betyder, at huslejen til udlejer skal svare til markedislejen, og at udlejer ikke må stilles bedre, end hvis udlejning var sket uden kommunalt tilskud. Det kommunale tilskud skal således også reelt tilfalde den erhvervsdrivende, foreningen, kunstneren m.v., som skal leje lokalerne.

Det kan ikke udelukkes, at kommunalbestyrelsens ydelse af tilskud efter den foreslåede ordning vil kunne medføre konkurrencebegrænsninger. Det vil være en forudsætning for ydelse af tilskud, at der ikke er konkurrencemæssige betænkeligheder forbundet hermed. Det vil være konkurrencebegrænsende, hvis virksomheder ikke har lige mulighed for at opnå tilskud. En eventuel forskelsbehandling kan bidrage til en skævvridning af konkurrencen mellem de virksomheder der modtager tilskud, og de virksomheder som ikke modtager (eller som får tildelt mindre) tilskud. Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at ydelse af tilskud sker på baggrund af objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 4 og bemærkningerne hertil.

3.3.2.2. Erhvervelse eller leje af bebyggede ejendomme til borgernære velfærdsfunktioner og udlejning af lokaler i velfærdscentre

Det indgår i forsøgsordningen for frie bymidter, at der i bymidterne etableres lokale velfærdscentre – indeholdende velfærdsfunktioner med nye tilbud og funktioner, der kan skabe nærhed og understøtte bylivet, som f.eks. borgerservice, sundhedsfunktioner, kulturskoler, fritidsaktiviteter og biblioteker. Formålet med velfærdsfunktionerne er at skabe bedre service og lokalmiljøer for borgerne, da der kan væ-

re langt til nærmeste større by. Velfærdsfunktionerne sammentænkes og lokaliseres sammen med bymidtens øvrige funktioner og byliv i et samarbejde med byens øvrige parter. Velfærdstilbuddene skal udspringe af lokale behov og opretholde samme kvalitet som andre velfærdstilbud i kommunen.

Mange mindre og mellemstore byer er udfordrede af, at mange af byernes hidtidige funktioner lukker og flytter. Offentlige og private velfærdsfunktioner som f.eks. skoler, biblioteker, borgerservice og sundhedsklinikker er flyttet til de større byer som følge af kommunalreformen og den generelle urbanisering.

Placering af lokale velfærdsfunktioner og offentlige institutioner i bymidterne kan bidrage til mere nærhed i den lokale velfærdsservice og vil samtidig understøtte bylivet og aktiviteten i bymidten, så det i højere grad kan blive et socialt mødested. Det vil også kunne skabe et øget kundegrundlag for detailhandlen i bymidten. Partnerskabet for levende bymidter anbefalede derfor bl.a. også, at der sikres flere offentlige bylivsskabende funktioner i bymidterne som f.eks. uddannelsesinstitutioner, bibliotek, sundhedshus eller kultur-, fritids- og foreningsfunktioner.

Fire kommuner har i de kvalificerede forsøgsansøgninger søgt om mulighed for at planlægge for overskudskapacitet i lokale velfærdscentre med henblik på kommerciel udlejning på markedsvilkår til privatpersoner eller erhvervsdrivende, som kan indgå i husets drift og fremtidige udvikling. I de fire konkrete forsøg er der tale om, at kommunen ønsker at opkøbe eksisterende ejendomme eller tomme lokaler og ombygge dem til velfærdsfunktioner, der både skal rumme offentlige og private funktioner.

Tre kommuner har i de kvalificerede forsøgsansøgninger ønsket mulighed for at udleje eller udlåne lokaler i de kommende velfærdscentre til grupper, som falder uden for folkeoplysningens formål (enkeltpersoner, grupper eller private erhvervsdrivende).

By-, Land- og Kirkeministeriet vurderer, at kommunalbestyrelserne i forsøgskommunerne bør have mulighed for at eksperimentere med samlokalisering af forskellige velfærdsfunktioner i bymidten, således at offentlige og private funktioner kan findes i samme bygning eller kan være samlokaliseret i bygninger med kort indbyrdes afstand.

Det foreslås på den baggrund, at kommunalbestyrelsen får mulighed for at erhverve eller leje bebyggede ejendomme på markedsvilkår til brug for borgernære velfærdsfunktioner, herunder borgerservice, sundhedsfunktioner, kulturtilbud, fritidsaktiviteter m.v. Velfærdsfunktionerne vil kunne være kommunale, private m.v.

Velfærdsfunktionerne vil kunne være samlet i én bygning i bymidten eller være fordelt på flere bygninger i bymidten.

Forslaget har til hensigt at udvide, ikke begrænse, kommunernes nuværende muligheder. Forslaget hindrer således ikke kommunerne i at udnytte kommunalfuldmagtens regler herom.

Det foreslås desuden, at kommunalbestyrelsen på markedsvilkår vil kunne udleje op til 40 pct. af det samlede are-

al i bygninger, der indeholder velfærdsfunktioner – herunder bygninger på de bebyggede ejendomme, som kommunalbestyrelsen har erhvervet eller lejet efter forslaget herom, jf. ovenfor. I tilknytning hertil foreslås det, at sådan udlejning også vil kunne ske til lejere, der ikke tilbyder folkeoplysnende virksomhed efter folkeoplysningsloven.

Den foreslåede ordning vil samlet set give kommunalbestyrelsen mulighed for, i nærmere angivet omfang og på nærmere angivne betingelser, at drive erhvervsvirksomhed i forsøgsperioden.

For at reducere konkurrencebegrænsning vil den foreslåede ordning som udgangspunkt kun give kommunalbestyrelsen mulighed for overtagelse (køb eller leje) af bebyggede ejendomme eller eksisterende lokaler i bymidten, som ombygges til velfærdsfunktioner.

Kommunalbestyrelsen vil således som udgangspunkt ikke kunne foretage nybyggeri, da det i højere grad ville kunne føre til øget udbud af udlejningslokaler i bymidten og dermed påvirke det private udlejningsmarked. Dog vil de bebyggede ejendomme, som kommunalbestyrelsen måtte købe eller leje til brug for borgernære velfærdsfunktioner, i begrænset omfang kunne tilbygges, hvis det er nødvendigt for at realisere anvendelsen til velfærdscenter, og hvis det samtidig vurderes, at det ikke vil påvirke det private udlejningsmarked. Dette vil også gælde i de tilfælde, hvor kommunen i forvejen ejer eller lejer den pågældende ejendom.

For at reducere konkurrencebegrænsende virkninger indgår det også i den foreslåede ordning, at kommunalbestyrelsens mulighed for på markedsvilkår at udleje lokaler i bygninger, der indeholder velfærdsfunktioner, begrænses til højst 40 pct. af det samlede areal i sådanne bygninger.

At udlejningen vil skulle ske på markedsvilkår betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle opkræve en leje, der svarer til markedsløjen i området. Hvis kommunalbestyrelsen agerer som markedsaktør, f.eks. som udlejer af erhvervslejemål, vil kommunalbestyrelsen desuden være forpligtet til at sikre, at aftaler indgås på markedsvilkår for at undgå konkurrenceforvridning. Det indebærer, at priser og øvrige aftalevilkår vil skulle fastsættes i overensstemmelse med, hvad der kan opnås i en forhandling mellem uafhængige aftaltparter.

Efter forsøgsperioden vil forsøgskommunerne fortsat kunne bruge lokalerne til lovlige kommunale formål. Overskuds kapaciteten, som er udlejet til andet end lovlige kommunale formål, vil som udgangspunkt skulle afvikles. Der henvises til pkt. 3.3.1.3.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets §§ 5-6 og bemærkningerne hertil.

3.3.2.3. Uddeling af adfærdsfremmende gaver

En kommune har i den kvalificerede forsøgsansøgning ønsket mulighed for at afprøve incitaments-modeller med adfærdsfremmende gaver (nudging-gaver) til borgere, der kan understøtte bylivet i en bymidte. Som eksempler på sådanne gaver kan nævnes, at borgere modtager gavekort til den lokale biograf, tilskud til offentlig transport eller en kop kaffe i bymidten.

Erhvervsministeriet vurderer, at selve den direkte uddeling af adfærdsfremmende gaver umiddelbart ikke vil være omfattet af konkurrencelovens § 11 a, da det er en betingelse, at støtten gives til en virksomhed. Adfærdsfremmende gaver kan dog udgøre indirekte støtte til bestemte former for erhvervsdrivende. Eksempelvis vil et gavekort i almindelighed kun kunne indløses hos udvalgte virksomheder, herunder bestemte biografer, bestemte caféer, bestemte parkeringsselskaber m.v. Disse virksomheder vil få en økonomisk fordel i forhold til konkurrerende virksomheder, hvor gavekortene ikke kan bruges. En sådan fordel vil kunne indebære, at der foreligger konkurrenceforvridende støtte efter konkurrencelovens § 11 a.

By-, Land- og Kirkeministeriet bemærker, at de eventuelle konkurrenceforvridende effekter ved støtten skal være meget begrænsede. Derfor vurderer By-, Land- og Kirkeministeriet, at kommunalbestyrelserne i forsøgskommunerne kan få mulighed for at understøtte bylivet og erhvervsaktiviteten i forsøgsbyernes bymidter ved i et vist omfang at uddele adfærdsfremmende gaver til borgere.

Det foreslås på den baggrund, at kommunalbestyrelsen vil kunne uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i en forsøgsbymidte.

Desuden foreslås det, at kommunalbestyrelsen i forsøgsperioden må uddele adfærdsfremmende gaver til en samlet værdi af maksimalt 250.000 kr., og at værdien af en gave ikke må overstige 150 kr.

Det vil ikke være et krav, at borgerne, der modtager adfærdsfremmende gaver, er bosat i den pågældende kommune.

Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen vil administrere adgangen til at uddele adfærdsfremmende gaver på en sådan måde, at eventuelle konkurrenceforvridende virkninger af gaverne får et beskedent omfang. Eksempelvis bør kommunalbestyrelsen undlade at uddele gratis kaffe til borgerne, hvis det kan påføre eksisterende caféer m.v. i det pågældende område væsentlige skadevirkninger.

Efter forsøgsperiodens udløb vil kommunalbestyrelsen ikke længere have hjemmel til at uddele adfærdsfremmende gaver.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

3.4. Ophævelse af fredskovspligt efter lov om skove

3.4.1. Gældende ret

Lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023 (skovloven), indeholder bl.a. bestemmelser om fredskovspligt og anvendelsen af fredskovspligtige arealer.

Efter skovlovens § 1, stk. 1, har loven til formål at bevare og værne landets skove og hertil forøge skovarealet.

Af skovlovens § 1, stk. 2, fremgår, at loven også har til formål at fremme bæredygtig drift af landets skove, og at bæredygtig drift betyder inddragelse af såvel økonomiske som økologiske og sociale værdier.

Bæredygtig drift indebærer, at det ved driften af det enkelte fredskovspligtige areal og ved lovens administration ud fra en helhedsbetragtning tilstræbes at 1) fremme opbygningen af robuste skove, 2) sikre skovens produktion, 3) bevare og øge skovenes biologiske mangfoldighed og 4) sikre, at hensynet til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv kan tilgodeses, jf. skovlovens § 1, stk. 3.

Efter skovlovens § 3, stk. 1, er fredskovspligtige arealer 1) arealer, som miljøministeren har besluttet skal være fredskovspligtige, 2) arealer, der i matriklen eller tingbogen er noteret som majoratsskov, og 3) arealer med skov, der ejes eller erhverves af stat, kommuner eller folkekirke, arealer, der ejes af disse, og hvor skov etableres eller indfinder sig, samt tilhørende arealer uden træbevoksning. I nogle tilfælde indtræder fredskovspligten efter § 3, stk. 1, nr. 3, dog først 20 år efter, at et skovareal erhverves af en offentlig myndighed, eller efter at skov etableres eller indfinder sig på et offentligt areal, jf. § 3, stk. 4 og 5.

Miljøministeren kan efter ansøgning beslutte, at et areal, der er egnet til bæredygtig skovdrift, bliver fredskovspligtigt, jf. skovlovens § 4.

Skovlovens kapitel 3 indeholder bestemmelser om anvendelsen af fredskovspligtige arealer. For det enkelte fredskovspligtige areal gælder bl.a., at arealet skal holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammede træer (§ 8, stk. 1, nr. 1), og at hugst bortset fra tynding ikke må finde sted, før bevoksningen eller det enkelte træ har opnået en alder eller dimension, hvor den er hugstmoden (§ 8, stk. 1, nr. 2). Af § 11, stk. 1, følger, at der som hovedregel ikke må opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald på fredskovspligtige arealer.

Når særlige grunde taler for det, kan miljøministeren ophæve fredskovspligten på et areal, som ønskes anvendt til andet formål, jf. skovlovens § 6, stk. 1. Endvidere kan miljøministeren dispensere fra reglerne om anvendelse af fredskovspligtige arealer, herunder § 11, stk. 1, når særlige grunde taler for det, jf. skovlovens § 38, stk. 1. Miljøministerens beføjelser efter bl.a. §§ 6, stk. 1, og 38, stk. 1, er delegeret til Miljøstyrelsen, jf. § 27, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

Det er forudsat i forarbejderne til skovloven, at der kun gives tilladelse til ophævelse af fredskovspligten eller dispensation fra reglerne om anvendelse af fredskovspligtige arealer, hvis den ønskede ændrede anvendelse af arealet eller det ansøgte projekt ikke kan ske uden for fredskov, og hvis andre samfundsmæssige hensyn er vigtigere end hensynet til, at arealet bevares med fredskovspligt, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5315. Det fremgår af bemærkningerne til skovlovens § 11, at der ved "samfundsmæssige hensyn" tænkes på bl.a. etablering af vejanlæg og ledningsanlæg til forsyning med el, gas og vand, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5322. Byudvikling er ikke et hensyn, som skovloven varetager, jf. formålsbestemmelsen i lovens § 1.

Det fremgår ligeledes af lovbemærkningerne, at det er den aktivitet, som arealet ønskes anvendt til, der er afgørende for, om fredskovspligten skal vige. Derefter tages stilling til, om det skal ske ved en dispensation fra fredskovspligten efter § 11 eller ved ophævelse af fredskovspligten efter § 6. Hvis der er tale om mindre eller midlertidige foranstaltninger eller foranstaltninger, der vedrører en enklave i skoven, bør der som udgangspunkt gives dispensation efter § 11. Derved bevares fredskovspligten, og der kan stilles vilkår om, at arealet skal reetableres efter lovens formål, når dispensationen ikke længere er aktuel. Omvendt bør fredskovspligten ophæves efter § 6, hvis der er tale om foranstaltninger, som indebærer, at arealet ikke mere skal anvendes efter lovens formål, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5315.

Ved afgørelse om ophævelse af eller dispensation fra fredskovspligt skal de forpligtelser, der følger af EU's naturdirektiver (habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet), iagttages. Det betyder bl.a., at det ved ansøgning om ophævelse eller dispensation skal undersøges, om der på de pågældende arealer findes arter, som er oplyst på habitatdirektivets bilag IV, litra a og b, samt fugle, der i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor EUF-traktaten finder anvendelse.

Såfremt dette er tilfældet, er det nødvendigt at iagttage forpligtelserne i medfør af habitatdirektivets artikel 12, hvorefter medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er omfattet af bilag IV, litra a, med forbud mod bl.a. alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen, forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer, og beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder. En tilsvarende forpligtelse gælder efter artikel 13 for så vidt angår de plantearter, der er omfattet af bilag IV, litra b, og en tilsvarende beskyttelsesordning gælder efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 og 9 for så vidt angår fugle, der i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor EUF-traktaten finder anvendelse. Der henvises i øvrigt til pkt. 10 om forholdet til EU-retten.

Skovloven indeholder desuden bestemmelser om vilkår om erstatningsskov. Det følger af § 39, at miljøministeren kan fastsætte vilkår om erstatningsskov, når der træffes afgørelse om ophævelse af eller dispensation fra fredskovspligten efter skovlovens § 6, stk. 1, og § 38, jf. § 11, stk. 1. Nærmere regler om erstatningsskov er fastsat i bekendtgørelse nr. 60 af 21. januar 2019 om erstatningsskov og særlige regler vedrørende kystbeskyttelse på fredskovspligtige arealer m.v.

3.4.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I Aabenraa Kommunes kvalificerede forsøgsansøgning er det angivet, at kommunen ønsker at binde de eksisterende knudepunkter – bymidten, stationen, Hærvejsparken, et

kommende bibliotek og kulturhus samt området ved en eksisterende dagligvarebutik og et eksisterende hotel – bedre sammen på tværs af hovedgaderne. Her omhandler en af indsatserne et stykke fredskov i bymidten, som ved at blive indskrænket bl.a. vil kunne give plads til en ny forbindelse mellem stationsområdet, dagligvarebutikken og hotellet og omdanne en central og uudnyttet grusplads til en integreret del af bymidten.

I Rebild Kommunes kvalificerede forsøgsansøgning er det angivet, at kommunen ønsker at få mulighed for at koble midtbyen sammen på tværs af jernbanen. Kommunen ønsker derfor mulighed for at rydde et område med fredskov langs jernbanen for at etablere funktioner som parkering, cykel-parkering, streetmiljø m.v. i tilknytning til jernbanestationen og den kommende broforbindelse over banen mellem øst og vest.

Miljøstyrelsen har tidligere meddelt afslag på ansøgninger om dispensation fra skovloven til at gennemføre projekterne. For så vidt angår projektet i Aabenraa Kommune blev Miljøstyrelsens afslag stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet i 2019. Nævnet lagde vægt på, at der ikke var tale om et samfundsmæssigt hensyn, der opvejer hensynet til bibeholdelse af fredskoven. Afgørelsen i sagen fra Rebild Kommune blev ikke påklaget.

Miljøministeriet vurderer, at de to projekter i Aabenraa Kommune og Rebild Kommune ikke kan gennemføres efter de gældende regler i skovloven og den tilhørende praksis.

Miljøministeriet vurderer endvidere, at den foreslåede ordning bør gøre det muligt at ophæve fredskovsplikten på de omhandlede arealer i Aabenraa Kommune og Rebild Kommune frem for at dispensere fra skovlovens § 11 om bebyggelse m.v. på fredskovspligtige arealer. Det skyldes, at de konkrete projekter vil indebære, at de pågældende arealer ikke længere skal være skovbevoksede og således ikke vil blive anvendt efter skovlovens formål. Ophævelse af fredskovsplikten vil derfor være i overensstemmelse med det i skovlovens forarbejder anførte om valget mellem ophævelse af fredskovspligt og dispensation fra fredskovsplikten, som beskrevet i pkt. 3.4.1.

For at muliggøre projekterne foreslås det på den baggrund, at miljøministeren efter ansøgning kan ophæve fredskovsplikten på dels det areal i Aabenraa Kommune, der er nødvendigt for, at der i Rødekro bymidte kan skabes et byrum mellem stationsområdet og den øvrige bymidte, dels det areal i Rebild Kommune, der er nødvendigt for, at der i Støvring bymidte kan skabes et byrum med forskellige funktioner i tilknytning til jernbanestationen. Arealet i Aabenraa Kommune er privatejet, mens arealet i Rebild Kommune ejes af Banedanmark.

Ophævelse af fredskovsplikten på et areal medfører bl.a., at skovlovens bestemmelser om fredskovspligtige arealer – herunder de krav og begrænsninger vedrørende anvendelsen af fredskovspligtige arealer, der følger af skovlovens §§ 8 og 11 – ikke længere finder anvendelse på det pågældende areal. I relation til de konkrete arealer i Rødekro og Støvring bymidter vil en ophævelse af fredskovsplikten indebære, at

skovlovens bestemmelser om fredskovspligtige arealer ikke længere vil være til hinder for en realisering af de ønsker om byudvikling, som projekterne beskrevet i de kvalificerede forsøgsansøgninger fra Aabenraa Kommune og Rebild Kommune er udtryk for.

Den foreslåede adgang for miljøministeren til at ophæve fredskovsplikten er begrænset til at omfatte de to konkrete projekter, som er medtaget i henholdsvis Aabenraa Kommunes og Rebild Kommunes kvalificerede forsøgsansøgning. Ved eventuelle ønsker om at disponere over andre fredskovspligtige arealer vil skovlovens almindelige regler finde anvendelse.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning ikke vil regulere muligheden for, at kommunalbestyrelsen i Aabenraa Kommune eller Rebild Kommune eventuelt erhverver det omhandlede fredskovspligtige areal med henblik på at opnå adgang til at indgive ansøgning efter lovforslagets § 8.

Derudover foreslås det, at miljøministeren i afgørelserne vil fastsætte vilkår om bl.a., at et andet areal på mindst 200 pct. af det areal, hvor fredskovsplikten ophæves, bliver fredskovspligtigt (erstatningsskov), og at fredskovsplikten vil genindtræde på arealet, hvis det projekt, der nødvendiggør ophævelse af fredskovsplikten, ikke er igangsat inden udløbet af forsøgsperioden.

I tilknytning hertil foreslås det, at bekendtgørelse om erstatningsskov og særlige regler vedrørende kystbeskyttelse på fredskovspligtige arealer m.v. vil finde anvendelse ved fastsættelse af øvrige vilkår vedrørende erstatningsskoven, og at bekendtgørelsen i øvrigt vil finde anvendelse på sådan erstatningsskov.

Endelig foreslås det, at miljøministeren vil kunne bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed til at udøve de foreslåede beføjelser vedrørende de fredskovspligtige arealer i Rødekro og Støvring bymidter (lovforslagets § 8), og at afgørelser truffet i henhold til sådan bemyndigelse ikke vil kunne påklages til miljøministeren. Det forventes, at miljøministeren vil delegere beføjelserne efter den foreslåede ordning til Miljøstyrelsen.

Det forudsættes, at miljøministeren (Miljøstyrelsen) som led i behandlingen af den enkelte ansøgning om ophævelse af fredskovspligt vil kontakte henholdsvis Aabenraa Kommune og Rebild Kommune med henblik på, at kommunalbestyrelsen får lejlighed til at vurdere, om det ansøgte er inden for rammerne af det projekt, som er beskrevet i kommunens kvalificerede forsøgsansøgning, og at kommunalbestyrelsen på den baggrund over for miljøministeren (Miljøstyrelsen) vil kunne oplyse, om kommunalbestyrelsen kan støtte ansøgningen.

Det bemærkes, at konkrete byudviklingsprojekter ikke må være i konflikt med jernbaneloven og de statslige jernbaneinteresser, og at der ved udvikling af aktiviteter tæt på jernbanen skal træffes de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger (f.eks. opsætning af hegn el.lign.) for at opretholde sikkerheden. Den foreslåede ordning ændrer ikke ved, at udviklingsprojekter med grænseflader til jernbanen og jernbanearealer

altid skal godkendes af Banedanmark, jf. processerne for tredjepartsprojekter ved jernbanen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets §§ 8-9 og bemærkningerne hertil.

3.5. Tilskud til forsøgsbyerne

3.5.1. Gældende ret

Regeringen og KL indgår hvert år en aftale om kommunernes økonomi. I denne økonomiaftale, der gælder for kommunerne under ét, udstikkes de overordnede økonomiske rammer for det følgende år.

Som en hovedbestanddel indgår der i økonomiaftalen et niveau for kommunernes serviceudgifter og anlægsudgifter i det følgende år. Aftalen indeholder desuden tilkendegivelser og målsætninger på de store sektorområder, som socialområdet, folkeskoleområdet, sundhedsområdet og beskæftigelsesområdet. Da aftalen gælder for kommunerne under ét, tillader den kommunerne samlet set at tilpasse udgiftsniveauet til lokale præferencer og behov.

I økonomiaftalen indgår også en beregning af det statslige bloktilskud, der skal tilgå kommunerne i det følgende år for at sikre fuld finansiering til det aftalte serviceniveau. Med udgangspunkt i aftalen godkender Folketinget (Finansudvalget) størrelsen af bloktilskuddet. Herefter meddeler Indenrigs- og sundhedsministeren inden 1. juli alle kommuner deres tilskuds- og udligningsbeløb for det kommende år.

3.5.2. By-, Land- og Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Under forsøgsordningen afsættes 25 mio. kr. årligt i 2024-2027 (2022-pl) til medfinansiering af fornyelse af bymidter og 30 mio. kr. i 2024 (2022-pl) til medfinansiering af placering af lokale velfærdsfunktioner i bymidten. Der er krav om 40 pct. kommunal medfinansiering. Midlerne til fornyelse af bymidter vil også kunne anvendes til velfærdsfunktioner, mens midlerne til velfærdsfunktioner er øremærket hertil.

Det foreslås, at ministeren for byer og landdistrikter efter ansøgning fra de enkelte kommunalbestyrelser i forsøgskommunerne vil kunne yde tilskud til etablering af velfærdsfunktioner, fornyelse af bymidten og andre bylivsskabende projekter – i form af refusion af udgifter, som kommunalbestyrelsen har afholdt. I tilknytning hertil foreslås det, at ministeren vil fastsætte nærmere regler om udmøntning, herunder tildeling og anvendelse, af sådanne tilskud.

Ministeren for byer og landdistrikter vil anvende den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte nærmere regler om midlernes tildeling og anvendelse, overførsel af ubrugte midler og brug af administrative systemer.

Der forventes således bl.a. fastsat regler om, at midlerne til etablering af velfærdsfunktioner vil kunne anvendes til bl.a. ombygninger og drift, f.eks. tilskud til løn, og at midlerne til fornyelse af bymidten vil kunne anvendes til forsøgskommunernes indsatser og aktiviteter i bymidter-

ne, f.eks. områdefornyelse, bygningsfornyelse, friarealforbedring, projektledelse og evaluering.

By-, Land- og Kirkeministeriet vurderer, at der ikke vil være grundlag for at tildele nogle af de udvalgte byer flere midler end andre. Ministeren for byer og landdistrikter forventes derfor også at fastsætte regler om, at midlerne vil blive fordelt ligeligt mellem de udvalgte bymidter, og at eventuelle overskydende beløb – for det tilfælde, at nogle af forsøgskommunerne ikke gør brug af hele deres andel – vil blive fordelt ligeligt mellem de øvrige byer.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning vil gøre det muligt for kommunalbestyrelsen at få refunderet udgifter, der afholdes efter lovens ikrafttrædelse, men ikke før lovens ikrafttrædelse. Det bemærkes endvidere, at udbetalingen af tilskud efter den foreslåede ordning forventes at skulle ske inden for rammerne af eksisterende infrastruktur hertil.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil.

4. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter

Lovforslaget vil give forsøgskommunerne mulighed for at afprøve nye indsatser for at skabe liv i de 14 udvalgte bymidter med henblik på at skabe stærke lokalsamfund, hvor bymidterne kan være lokale samlingspunkter – og dermed bedre muligheder for at leve i landdistrikterne. Forslaget forventes dermed at have positive konsekvenser i de omfattede bymidter, herunder positive regionale konsekvenser for landdistrikterne omkring bymidterne.

Lovforslaget vil kunne fremme vækst og udvikling i landdistrikterne omkring de udvalgte bymidter som følge af, at forsøgskommunerne får mulighed for 1) i særlige tilfælde at iværksætte indsatser og aktiviteter, der kræver dispensation fra lokalplaners principper, f.eks. til indretning af boliger i eksisterende bebyggelse udlagt til butik eller liberalt erhverv, 2) at yde tilskud til leje af ubenyttede erhvervslejemål i bymidten, 3) at erhverve eller leje bebyggede ejendomme til brug for borgernære velfærdsfunktioner, 4) at udleje lokaler i velfærdscentre på markedsvilkår, herunder til (private) lejere, der ikke tilbyder folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven, og 5) at uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i bymidten.

Lovforslaget vil endvidere kunne fremme vækst og udvikling i henholdsvis Rødekro bymidte (Aabenraa Kommune) og Støvring bymidte (Rebild Kommune) som følge af, at miljøministeren efter ansøgning vil kunne ophæve fredskovsplikten på nærmere angivne arealer i de to bymidter, hvilket bl.a. vil give mulighed for at skabe nye forbindelser og etablere nye bylivsskabende funktioner.

Undervejs i forsøgsperioden og afslutningsvis vil forsøgskommunernes indsatser blive evalueret, så erfaringerne vil kunne komme alle landets byer til gode. Det forventes derfor, at lovforslaget også vil kunne have positive regionale konsekvenser for landets øvrige bymidter og landdistrikter.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslagets forsøgsordning vil gælde i de udvalgte bymidter i de 14 forsøgskommuner. Der er afsat 130 mio. kr. (2022-pl) under forsøgsordningen. Staten vil kunne yde tilskud til de deltagende kommuner inden for rammerne af de afsatte midler, der forventes fordelt med en ligelig andel til hver kommune. Der er krav om 40 pct. kommunal medfinansiering.

Det vil blive overladt til kommunalbestyrelserne i forsøgskommunerne at tage stilling til, i hvilken udstrækning de ønsker at anvende de forskellige muligheder i forsøgsordningen. Der vil være implementeringskonsekvenser for forsøgskommunerne i den udstrækning, de vælger at gøre brug af disse muligheder. Der vil være mulighed for at anvende de statslige midler til projektledelse i forbindelse med kommunernes implementering af forsøgsordningen.

Det forventes, at forslaget om at give forsøgskommunerne mulighed for i særlige tilfælde at iværksætte indsatser og aktiviteter, der kræver dispensation fra lokalplaners principper, vil medføre administrative lettelser for forsøgskommunerne.

Der vil være implementeringskonsekvenser for staten, herunder i forbindelse med fastsættelsen af regler efter de foreslåede bemyndigelser i lovforslagets § 1, stk. 2, § 10, stk. 2, og § 11.

Lovforslaget vurderes at følge principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Udbetalingen af tilskud til forsøgskommunerne efter lovforslagets § 10 forventes at skulle ske inden for rammerne af eksisterende infrastruktur hertil.

Lovforslaget vil ikke medføre økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for regionerne.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det forventes, at lovforslaget på længere sigt vil fremme vækst og udvikling i de omfattede bymidter og dermed vil have positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet i de omfattede bymidter.

Forslaget om at give forsøgskommunerne mulighed for at yde tilskud til leje af ubenyttede erhvervslejemål i bymidten vil have direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af støtte til erhvervsdrivende.

En del af forslagene vil kunne have adfærdsvirkninger på grund af øget konkurrence. Det drejer sig om de foreslåede muligheder for forsøgskommunerne til at erhverve eller leje bebyggede ejendomme til brug for borgernære velfærdsfunktioner, at udleje lokaler i velfærdscentre på markedsvilkår, herunder til (private) lejere, der ikke tilbyder folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven, og at uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i bymidten.

Forslaget om at give forsøgskommunerne mulighed for i særlige tilfælde at iværksætte indsatser og aktiviteter, der kræver dispensation fra lokalplaners principper, vil kun-

ne have afledte positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet i form af hurtigere sagsbehandling.

Forslaget om miljøministerens adgang til at ophæve, efter ansøgning, fredskovspligten på nærmere angivne arealer i henholdsvis Rødekro bymidte og Støvring bymidte, der bl.a. vil give mulighed for at skabe nye forbindelser og etablere nye bylivsskabende funktioner, vil kunne have afledte positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget vurderes ikke at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet.

By-, Land- og Kirkeministeriet vurderer, at innovations- og iværksættertjekket ikke er relevant for lovforslaget, da forslaget ikke vil påvirke virksomheders eller iværksætteres muligheder for at teste, udvikle og anvende nye teknologier og innovation.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv klimamæssige konsekvenser.

Forslaget om miljøministerens adgang til at ophæve, efter ansøgning, fredskovspligten på nærmere angivne arealer i henholdsvis Rødekro bymidte og Støvring bymidte, der bl.a. vil give mulighed for at skabe nye forbindelser og etablere nye bylivsskabende funktioner, vil efter omstændighederne kunne have positive eller negative konsekvenser for klimaet.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Såfremt miljøministeren træffer afgørelse om ophævelse af fredskovspligt på de nærmere angivne arealer i henholdsvis Rødekro bymidte og Støvring bymidte, der er omfattet af den foreslåede § 8, vil de skovbevoksede arealer ikke længere være omfattet af skovlovens regler, som har til formål at værne om og bevare fredskov. Lovforslaget kan medføre, at der vil blive ryddet skovbevoksede arealer i de to bymidter for at gennemføre de projekter under forsøgsordningen, der er nævnt i § 8.

I forbindelse med ophævelse af fredskovspligten på arealerne i Rødekro bymidte og Støvring bymidte vil der blive fastsat vilkår om etablering af mindst 200 pct. (bynær) erstatningsskov. Det bemærkes herved, at nyetableret erstatningsskov typisk har en lavere grad af biodiversitet end den skov, der fældes i forbindelse med, at fredskovspligten ophæves.

Lovforslaget har ikke derudover miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder bl.a. en hjemmel til, at kommunerne kan yde tilskud til leje på markedsvilkår af erhvervslejemål, der har været ubenyttede i mindst 90 dage. Lovforslaget indeholder desuden en hjemmel for ministeren for byer

og landdistrikter til at yde kommunerne tilskud til en række aktiviteter. Hertil kommer, efter omstændighederne, den foreslåede adgang for kommunerne til at uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i bymidten. Disse initiativer vurderes potentielt at kunne udgøre statsstøtte i EU-retlig forstand.

Det EU-retlige statsstøttebegreb, som fremgår af artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), tilsiger, at statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form (herunder også kommunale midler), og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, er uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelsestilfælde.

Såfremt de enkelte initiativer i lovforslaget vurderes at udgøre statsstøtte i EU-retlig forstand, skal støtten tildeles i overensstemmelse med de EU-retlige statsstøtteregler. Dette kunne f.eks. være efter reglerne i Kommissionens forordning (EU) nr. 2023/2831 af 13. december 2023 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte (de minimis-forordningen).

Ved miljøministerens afgørelse om ophævelse af fredskovspligt, jf. den foreslåede § 8, skal de forpligtelser, der følger af EU's naturbeskyttelsesdirektiver, iagttages. Det betyder bl.a., at det ved ansøgning om ophævelse af fredskovspligt, jf. den foreslåede § 8, stk. 1, skal undersøges, om der på de pågældende arealer i Rødekro bymidte og Støvring bymidte findes arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, litra a og b, samt fugle, der i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor EUF-traktaten finder anvendelse.

Såfremt dette er tilfældet, er det nødvendigt at iagttage forpligtelserne i medfør af habitatdirektivets artikel 12, hvorefter medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er omfattet af bilag IV, litra a, med forbud mod bl.a. alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen, forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer, og beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder. En tilsvarende forpligtelse gælder efter artikel 13, for så vidt angår de plantearter, der er omfattet af bilag IV, litra b, og en tilsvarende beskyttelsesordning gælder efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 og 9 for så vidt angår fugle, der i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor EUF-traktaten finder anvendelse.

Disse forpligtelser er gennemført i dansk ret i en række bestemmelser, herunder naturbeskyttelseslovens § 29 a og jagt- og vildtforvaltningslovens §§ 6 a og 7, som ikke fraviges ved dette lovforslag.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 4. december 2023 til den 8. januar 2024 (36 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

KL, alle kommuner, Danske Regioner, alle regioner, alle stifter, alle byretter samt Vestre Landsret og Østre Landsret, Advokatrådet, Akademikerne, Akademirådet, Amnesty International, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation (ABF), Arkitektskolen i Århus, Asfaltindustrien, Biogas Danmark, BL – Danmarks almene Boliger, Bygeskade-fonden, Byggesocietetet, Bygherreforeningen, Bygningskultur Ringsted, Bæredygtigt Landbrug, Camping Outdoor Danmark, CO-industri (Centralorganisationen af industriansatte i Danmark), COOP, COWI, Cyklistforbundet, Danmarks Fiskeriforening PO, Danmarks Frie AutoCampe-re, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Affaldsforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Camping Union, Dansk Ejendomsæglerforening, Dansk Entomologisk Forening, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Fåreavl, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Kyst- og Naturturisme, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Sejlunion, Dansk Standard, Dansk Træinformation, Dansk Ungdoms Fællesråd – DUF, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Destinationer, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Juletræer – træer & grønt, Danske Kloakmestre, Danske Landskabsarkitekter, Danske Lejere, Danske Maritime, Danske Shipping- og Havnevirksomheder, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Tegl, Danske Udlejere, DANVA – Dansk Vand- og Spildevandsforening, De Samvirkende Købmænd, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Spejderkorps, Det finansielle ankenævn, Det Kriminalpræventive Råd, DGI, DHI, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Drivkraft Danmark, DSB, DTL Danske Vognmænd, Ejendom Danmark, Elretur, Energinet Eltransmission A/S, Energinet Gastransmission A/S, Energinet Myndighedsenheden, Erhvervsflyvningens Sammenslutning, Erhvervslejernes Landsorganisation, FAB – Foreningen af byplanlæggere, Fagligt Fælles Forbund (3F), F-Camping, Feriehusudlejernes Brancheforening, Finans Danmark, Forbrugerrådet Tænk, Forbundet Arkitekter og Designere (FAOD), Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forsikring & Pension, Fri-luftsrådet, FSR – Danske Revisorer, Gammel Estrup – Danmarks Herregårdsmuseum, Gavnø Slot, GEUS - De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, Grakom – Kommunikationsindustrien, Green Power Denmark, Grundejernes Investeringsfond, Handelsflådens Arbejdsmiljø- og Velfærdsråd, Hedeselskabet, Historiske Huse, HOFOR, HORESTA, Husleje- og Beboerklagenævnsforeningen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Klimabevægelsen, Kolonihaveforbundet, Komiteen Bæredygtig Kystkultur, Københavns Universitet - Institut for Fødevarer og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet – Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Univer-

sitet – Professor Helle Tegner Anker, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landinspektørforeningen, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen Landsbyerne i Danmark, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lederne Søfart, Lejernes Hus, Lejernes Landsorganisation i Danmark, Lejernes Rets Hjælp, Maskinmestrenes Forening, Mejeriforeningen, Metroselskabet og Hovedstadens Letbane, Moesgaard Museum, Movia, NOAH Friends of the Earth Denmark, Nuuday A/S, Parcelhusejernes landsforening, RealDania, Retspolitisk Forening, Rådet for Bæredygtigt Byggeri, Rå-

det for Større Bade- og Vandsikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, SMVDanmark, Sund & Bælt, Syddansk Universitet, TDC Net A/S, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Tele Industrien, Vikingeskibsmuseet, Økologisk Landsforening, Ørsted, Aalborg Universitet, Aalborg Universitet – Institut for Kemi og Biovidenskab, Aalborg Universitet – Institut for Planlægning, Aalborg Universitet – Statens Byggeforskningsinstitut, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet – Institut for Miljøvidenskab, Aarhus Universitet – Professor emerita Ellen Margrethe Basse, 3F – Fagligt Fælles Forbund og 92-gruppen.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/ Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/ Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der er afsat 130 mio. kr. (2022-pl) under forsøgsordningen. Staten vil kunne yde tilskud til de deltagende kommuner inden for rammerne af de afsatte midler, der forventes fordelt med en ligelig andel til hver kommune. Der er krav om 40 pct. kommunal medfinansiering.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Muligheden for dispensation fra lokalplanners principper kan medføre administrative lettelser for kommunerne.	Der vil være implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne i den udstrækning, de vælger at gøre brug af mulighederne. Der vil være implementeringsmæssige konsekvenser for staten.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Forslaget om at give mulighed for at yde tilskud til leje af ubenyttede erhvervslejemål vil have direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af støtte til erhvervsdrivende. Det forventes, at lovforslaget på længere sigt vil fremme vækst og udvikling i de omfattede bymidter og dermed vil have positive konsekvenser.	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Muligheden for dispensation fra lokalplanners principper vil kunne have afledte positive økonomiske konsekvenser i form af hurtigere sagsbehandling.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Lovforslaget kan medføre, at der fældes fredskov på to konkrete arealer og stilles krav om erstatningsskov. Erstatningsskov har typisk en lavere grad af biodiversitet.
Forholdet til EU-retten	Enkelte af lovforslagets muligheder vurderes potentielt at kunne udgøre statsstøtte i EU-retlig forstand. Ved miljøministerens afgørelse om ophævelse af fredskovspligt skal de forpligtelser, der følger af EU's naturbeskyttelsesdirektiver, iagttages.	

Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X
---	----	----------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter planlovens § 11 a, stk. 1, skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for bl.a. afgrænsning af bymidter og bydelscentre.

Af planlovens § 5 m, stk. 1, følger, at arealer til butiksmål skal udlægges i den centrale del af en by (bymidten). I byer med 20.000 indbyggere og derover kan der udlægges arealer til butiksmål i den centrale del af en bydel (bydelscenter).

Efter planlovens § 5 m, stk. 2, skal beliggenheden og afgrænsningen af bymidter og bydelscentre tage udgangspunkt i tilstedeværelsen og koncentrationen af en række funktioner, herunder butikker, kulturtilbud, privat og offentlig service.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 1, stk. 1, at der til og med den 31. december 2029 iværksættes forsøg med afprøvning af tiltag, der kan understøtte bylivet i bymidterne i byer omfattet af § 2, stk. 1, jf. dog stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil, sammenholdt med lovforslagets øvrige bestemmelser, navnlig give kommunalbestyrelserne i de udvalgte forsøgskommuner frihed til at afprøve nye løsninger og tiltag i praksis med henblik på at understøtte bylivet i forsøgsbyernes bymidter.

Af den foreslåede § 1, stk. 2, følger, at ministeren for byer og landdistrikter kan fastsætte regler om, at forsøgsperioden for en eller flere bymidter forlænges til og med den 31. december 2031.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren for byer og landdistrikter vil kunne fastsætte regler om forlængelse af forsøgsperioden for en eller flere bymidter med to år, dvs. til og med den 31. december 2031. Bestemmelsen vil også give ministeren mulighed for en forlængelse af kortere varighed end to år, f.eks. til og med den 31. december 2030. Fastsættelsen af regler om forlængelse af forsøgsperioden vil forudsætte, at en eller flere af kommunalbestyrelserne indgiver ansøgning herom.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Efter planlovens § 11 a, stk. 1, skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for bl.a. afgrænsning af bymidter og bydelscentre.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 2, stk. 1, at loven finder anvendelse inden for bymidterne i følgende byer, jf. dog § 8: Rødekro, Aabenraa Kommune; Assens, Assens Kommune; Grindsted, Billund Kommune; Rønne, Bornholms Regionskommune; Faaborg, Faaborg-Midtfyn Kommune; Saks-købing, Guldborgsund Kommune; Ikast, Ikast-Brande Kommune; Vamdrup, Kolding Kommune; Nordborg, Sønderborg Kommune; Otterup, Nordfyns Kommune; Odder, Odder Kommune; Nykøbing Sjælland, Odsherred Kommune; Støvring, Rebild Kommune, Hornslet, Syddjurs Kommune.

Ophævelse af fredskovspligt vil alene kunne vedrøre de nærmere angivne arealer i henholdsvis Rødekro bymidte (Aabenraa Kommune) og Støvring bymidte (Rebild Kommune), jf. lovforslagets § 8.

Desuden følger det af den foreslåede § 2, stk. 2, at bymidterne i de byer, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-4, 6-8 og 10-12, er afgrænset i kommuneplanen for den enkelte kommune, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 3, i lov om planlægning.

Af den foreslåede § 2, stk. 3, følger, at bymidterne i de byer, der er nævnt i stk. 1, nr. 5, 9, 13 og 14, er afgrænset i lovens bilag 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det følger af planlovens § 18, at der ikke retligt eller faktisk må etableres forhold i strid med bestemmelserne i en lokalplan, medmindre der er meddelt dispensation fra lokalplanen.

Efter planlovens § 19, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen dispensere fra bestemmelser i en lokalplan m.v., hvis dispensationen ikke er i strid med principperne i planen, eller hvis dispensationen tidsbegrænses til maksimalt 3 år, dog 10 år for studieboliger. Principperne i en lokalplan er planens formålsbestemmelser og de anvendelsesbestemmelser, som er fastsat ud fra formålet med planen. Derudover omfatter principperne også den planlagte struktur, dvs. fordelingen mellem friarealer og bebyggede arealer. Principperne omfatter derimod som hovedregel ikke de lokalplanbestemmelser,

der mere detaljeret regulerer bebyggelsens omfang, udformning og placering, medmindre disse bestemmelser netop er fastlagt for at fastholde en særlig udformning af bebyggelsen.

Det fremgår af planlovens § 19, stk. 2, at videregående afvigelser end omhandlet i § 19, stk. 1, kun kan foretages ved tilvejebringelse af en ny lokalplan.

Hvis et ønsket projekt er i strid med principperne i en lokalplan, kan det således kun gennemføres, hvis der tilvejebringes en ny lokalplan, som muliggør projektet, jf. planlovens § 19, stk. 2, eller hvis der kan meddeles en tidsbegrænset dispensation efter planlovens § 19, stk. 1.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan anvende dispensationskompetencen efter § 19, stk. 1, i lov om planlægning, selvom dispensationen er i strid med principperne i den pågældende plan.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelsen i en forsøgskommune vil få mulighed for i et vist omfang at meddele dispensationer efter planlovens § 19, stk. 1, til projekter, hvis gennemførelse ellers ville forudsætte tilvejebringelse af en ny lokalplan, jf. herved planlovens § 19, stk. 2. Kommunalbestyrelsen vil således kunne dispensere efter planlovens § 19, stk. 1, til udnyttelse af et område eller en bygning på en for bylivet i bymidten hensigtsmæssig måde, selvom det strider mod den anvendelse, der oprindeligt er lokalplanlagt for.

Kommunalbestyrelsen vil alene kunne anvende den foreslåede, udvidede dispensationskompetence i særlige tilfælde. Kommunalbestyrelsen vil således være forpligtet til i hvert enkelt tilfælde, hvor anvendelse af den udvidede dispensationskompetence kommer på tale, at overveje, om det af hensyn til inddragelsen af offentligheden og forudsigeligheden for grundejere m.fl. vil være mest hensigtsmæssigt at tilvejebringe en ny lokalplan.

Ved særlige tilfælde forstås også, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne meddele dispensation, hvis dette vil stride mod uforenelige hensyn som f.eks. virksomhedsstøj, luftforurening eller nærhed til risikovirksomheder. Den udvidede dispensationskompetence efter planlovens § 19, stk. 1, må således bl.a. ikke føre til nye miljøkonflikter mellem eksisterende produktionsvirksomheder og borgere, der benytter ejendomme til boligformål.

Kommunalbestyrelsen vil dog få mulighed for efter en konkret vurdering at dispensere til f.eks. ændret anvendelse af stueetagen i en ejendom, der er belastet af trafikstøj, fra butik eller liberalt erhverv til boligformål. Dette vil forudsætte, at der i forvejen findes boliger i den pågældende ejendom eller de tilstødende ejendomme, og at den nye bolig ikke vil blive mere støjbelastet end disse eksisterende boliger. Det forudsættes også, at kommunalbestyrelsen vil administrere denne mulighed med tilbageholdenhed.

Kommunalbestyrelsen vil også kunne anvende den udvidede dispensationskompetence til efter en konkret vurde-

ring at imødekomme ønsker om opsætning af udstyr til radiokommunikationsformål med henblik på en tidssvarende dækning, forudsat at dette i øvrigt stemmer overens med forsøgsordningens formål om understøttelse af bylivet i forsøgsbyernes bymidter.

Det vil være overladt til kommunalbestyrelsen at vurdere, om der i den enkelte sag kan og skal meddeles dispensation efter den foreslåede, udvidede dispensationskompetence. I den forbindelse vil kommunalbestyrelsen endvidere kunne vurdere, om der i bekræftende fald bør meddeles en tidsbegrænset eller tidsubegrænset dispensation. Det bemærkes herved, at en tidsubegrænset dispensation også vil være gældende efter forsøgsperiodens udløb.

Af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 2, følger, at § 21, stk. 1, i lov om planlægning ikke finder anvendelse ved dispensation efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelsen ikke i henhold til planlovens § 21, stk. 1, vil kunne bemyndige en grundejer- eller beboerforening til at meddele dispensationer efter den med lovforslagets § 3, stk. 1, foreslåede, udvidede dispensationskompetence efter planlovens § 19, stk. 1.

Der foreslås ikke andre fravigelser af bestemmelser i planloven eller den tilhørende praksis.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det fremgår af § 14, stk. 1, i lov om erhvervsfremme, at kommunerne kan varetage lokale erhvervsfremmeaktiviteter, der omfatter erhvervsservice og erhvervsudvikling. Derudover fremgår det af lovens § 14, stk. 4 og 5, at kommunernes erhvervsfremmeaktiviteter skal være bredt tilgængelige for virksomhederne, og at kommunernes erhvervsfremmeaktiviteter ikke må virke konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv, herunder at der ikke må ydes direkte finansiel støtte til enkelte erhvervsvirksomheder. Loven indeholder ikke muligheder for at undtage fra § 14, stk. 4 og 5.

Efter konkurrencelovens § 11 a, stk. 1, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede påbud om, at støtte, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomheder, skal bringes til ophør eller skal tilbagebetales. Påbud efter stk. 1 kan udstedes, når støtten direkte eller indirekte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen og ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering, jf. lovens § 11 a, stk. 2, nr. 2.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 4, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan yde en fysisk eller juridisk person tilskud til leje af erhvervslejemål på markedsvilkår, når lejemålet har været ubenyttet i mindst 90 dage.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelsen i en forsøgskommune omfattet af den foreslåede

§ 2, stk. 1, vil få mulighed for at yde et finansielt tilskud til erhvervsdrivende, foreninger, privatpersoner m.v., herunder f.eks. en kunstner uden cvr.nr., til leje af ubenyttede erhvervslejemål i forsøgsperioden.

Det vil være afgørende for kommunalbestyrelsens anvendelse af tilskudsmuligheden, om tilskuddet til huslejen vil kunne bidrage til at få aktiveret ubenyttede lokaler i bymidten. Kommunalbestyrelsen vil med fordel kunne tage afsæt i en kortlægning af byens behov og muligheder. Ved bedømmelsen af den enkelte ansøgning vil kommunalbestyrelsen skulle lægge vægt på, om den pågældende lejer med et tilskud vil kunne bidrage til at skabe liv i bymidten. Det vil f.eks. kunne være i form af publikumsvendte aktiviteter, eller hvis der er tale om aktiviteter eller målgrupper, der ikke findes i bymidten i forvejen. Det vil også skulle indgå i kommunalbestyrelsens vurdering, om lejeren fremadrettet kan betale huslejen uden tilskud.

Det vil være en betingelse for ydelse af tilskud, at der er tale om erhvervslejemål, som reelt har været ubenyttet i mindst 90 dage. Dette vil indebære, at lokalerne skal være fraflyttede, at der ikke har været udøvet erhvervsaktiviteter i lokalerne i perioden, og at udlejer ikke må have opbejret lejeindtægter i perioden. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at aktiviteter blot indstilles i en periode med henblik på efterfølgende at opnå tilskud til huslejen.

Endvidere vil det være en betingelse for ydelse af tilskud, at der er tale om leje på markedsvilkår. Dette indebærer, at lejen vil skulle svare til markedislejen, og at udlejer ikke må blive stillet bedre, end hvis udlejning var sket uden kommunalt tilskud. Det kommunale tilskud vil således også reelt skulle tilfalde lejeren, dvs. den erhvervsdrivende, foreningen, kunstneren m.v. Betingelsen vil ligeledes indebære, at lejeren ikke – ud over lejetilskuddet – gives mere favorable vilkår end markedsvilkårene, f.eks. i forhold til vedligeholdelse og skiltning.

Det kan ikke udelukkes, at kommunalbestyrelsens ydelse af tilskud efter den foreslåede bestemmelse vil kunne medføre konkurrencebegrænsninger. Det vil være en forudsætning for ydelse af tilskud, at der ikke er konkurrencemæssige betænkeligheder forbundet hermed.

Kommunalbestyrelsen vil derfor skulle sikre, at ydelse af tilskud sker på baggrund af objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår.

Det følger af den foreslåede § 4, stk. 2, at § 14, stk. 4 og 5, i lov om erhvervsfremme ikke finder anvendelse for tilskud, som kommunalbestyrelsen yder i medfør af stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at tilskud ydet af kommunalbestyrelsen efter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, vil være fritaget for kravene om, at erhvervsfremmeaktiviteter ikke må ydes som direkte finansiell støtte til enkelte erhvervsvirksomheder, og at aktiviteterne skal være bredt tilgængelige for virksomheder i kommunen, jf. § 14, stk. 4 og 5, i lov om erhvervsfremme.

Formålet med bestemmelsen er, at lov om erhvervsfremme ikke vil komme til at udgøre en hindring for kommunalbestyrelsens ydelse af tilskud efter den foreslåede be-

stemmelse i § 4, stk. 1, idet sådanne tiltag – afhængig af de konkrete omstændigheder – vurderes at kunne være erhvervsfremmeaktiviteter, som dermed vil falde ind under rammerne i § 14.

Bestemmelsen i § 4, stk. 2, vil kun finde anvendelse i forbindelse med forsøgsordningen og vil ikke indebære en fritagelse for alle andre regler, som gælder for kommunerne, herunder de øvrige bestemmelser i § 14 i lov om erhvervsfremme – i det omfang de måtte være relevante for kommunalbestyrelsens ydelse af tilskud efter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1 – og lov om erhvervsfremme vil uændret gælde i sin helhed for alle andre erhvervsfremmeaktiviteter, som kommunerne varetager. Bestemmelsen vil således alene udgøre særregulering i forhold til § 14, stk. 4 og 5, i lov om erhvervsfremme, og bestemmelsen vil eksempelvis ikke give kommunalbestyrelsen adgang til at udøve konkurrenceforvridende aktiviteter, hvor andre regler er til hinder herfor.

I forbindelse med kommunalbestyrelsens anvendelse af den foreslåede § 4, stk. 1, vil således bl.a. de almindelige regler for offentlig myndighedsudøvelse være gældende – herunder forvaltningsloven og god forvaltningsskik, almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om ligebehandling og saglighed, udbudsloven og EU's statsstøtteregler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse på ulovbestemt grundlag, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, er det som udgangspunkt ikke en kommunal opgave at varetage erhvervsvirksomhed, herunder handel, håndværk, industri og finansiell virksomhed. Dette gælder også for kommuners erhvervelse, opførelse, ombygning og udleje (og salg) af bygninger/lokaler, og det er således som udgangspunkt ikke lovligt for en kommune uden lovhjemmel at varetage disse opgaver.

Det antages dog i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune som en modifikation til det nævnte udgangspunkt under visse betingelser – for at undgå værdispild – i et vist omfang lovligt kan udnytte overkapacitet.

Desuden er det almindeligt antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune kan erhverve fast ejendom med henblik på at varetage kommunale opgaver – herunder at kommunen ikke er afskåret fra at erhverve en ejendom, når kommunen herved varetager en kommunal interesse i at sikre sig rådgigheden over ejendommen og dermed dens anvendelse, uden at kommunen samtidig har konkrete planer med ejendommens anvendelse, når der er en vis mulighed for, at kommunen på et tidspunkt skal anvende ejendommen med henblik på at varetage en kommunal interesse.

I de kommunale tilsynsmyndigheders praksis antages det endvidere, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler under visse betingelser i et vist omfang på mar-

kedsvilkår kan udleje ledige lokaler, bygninger og grunde og dermed varetage erhvervsvirksomhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 5, at kommunalbestyrelsen kan erhverve eller leje bebyggede ejendomme på markedsvilkår til brug for borgernære velfærdsfunktioner, herunder borgerservice, sundhedsfunktioner, kulturtilbud, fritidsaktiviteter m.v. Velfærdsfunktionerne kan være kommunale, private m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelsen vil kunne erhverve eller leje bebyggede ejendomme i forsøgsbyernes bymidter til brug for borgernære velfærdsfunktioner, der etableres som led i forsøgsordningen.

Velfærdsfunktionerne vil kunne være samlet i én bygning i bymidten eller være fordelt på flere bygninger i bymidten. Velfærdsfunktioner i form af kulturtilbud vil f.eks. kunne være kulturhuse eller kulturskoler. Ved kommunale, private m.v. velfærdsfunktioner forstås, at velfærdsfunktionerne kan være kommunale, private eller have enhver anden ejerskabsform.

Forslaget har til hensigt at udvide, ikke begrænse, kommunernes nuværende muligheder. Forslaget hindrer således ikke kommunerne i at udnytte kommunalfuldmagtens regler herom.

Bestemmelsen vil som udgangspunkt ikke give kommunalbestyrelsen mulighed for at opføre nye bygninger til brug for borgernære velfærdsfunktioner – med tilhørende mulighed for at udleje lokaler i sådanne nye bygninger, jf. lovforslagets § 6. Dog vil de bebyggede ejendomme, som kommunalbestyrelsen måtte købe eller leje til brug for borgernære velfærdsfunktioner, i begrænset omfang kunne tilbygges, hvis det er nødvendigt for at realisere anvendelsen til velfærdscentre, og hvis det samtidig vurderes, at det ikke vil påvirke det private udlejningsmarked. Dette vil også gælde i de tilfælde, hvor kommunen i forvejen ejer eller lejer den pågældende ejendom.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse på ulovbestemt grundlag, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, er det som udgangspunkt ikke en kommunal opgave at varetage erhvervsvirksomhed, herunder handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed. Dette gælder også for kommuners erhvervelse, opførelse, ombygning og udleje (og salg) af bygninger/lokaler, og det er således som udgangspunkt ikke lovligt for en kommune uden lovhjemmel at varetage disse opgaver.

Det antages dog i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune som en modifikation til det nævnte udgangspunkt under visse betingelser – for at undgå værdispild – i et vist omfang lovligt kan udnytte overkapacitet.

Desuden er det almindeligt antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune kan erhverve fast ejendom med henblik på at varetage kommunale opgaver – herunder at kommunen ikke er afskåret fra at erhverve en ejendom, når kommunen herved varetager en kommunal interesse i at sikre sig rådigheden over ejendommen og dermed dens anvendelse, uden at kommunen samtidig har konkrete planer med ejendommens anvendelse, når der er en vis mulighed for, at kommunen på et tidspunkt skal anvende ejendommen med henblik på at varetage en kommunal interesse.

I de kommunale tilsynsmyndigheders praksis antages det endvidere, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler under visse betingelser i et vist omfang på markedsvilkår kan udleje ledige lokaler, bygninger og grunde og dermed varetage erhvervsvirksomhed.

Folkeoplysningsloven forpligter kommunerne til at stille egnede, ledige lokaler til rådighed for den frie folkeoplysende virksomhed, herunder idrætshaller og andre haller samt udendørsanlæg, som tilhører kommunen eller er beliggende i denne. Loven gælder for alle folkeoplysende foreninger.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 6, stk. 1, at kommunalbestyrelsen på markedsvilkår kan udleje op til 40 pct. af det samlede areal i bygninger, der indeholder velfærdsfunktioner, herunder bygninger på de bebyggede ejendomme som kommunalbestyrelsen har erhvervet eller lejet efter § 5.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelsen vil kunne foretage kommerciel udlejning af op til 40 pct. af det samlede areal i de lokale velfærdscentre, der vil omfatte lokale velfærdsfunktioner.

At udlejningen vil skulle ske på markedsvilkår betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle opkræve en leje, der svarer til markedslejen i området. Desuden vil kommunalbestyrelsen for at undgå konkurrenceforvridning være forpligtet til at sikre, at aftaler indgås på markedsvilkår, hvilket indebærer, at priser og øvrige aftalevilkår vil skulle fastsættes i overensstemmelse med, hvad der kan opnås i en forhandling mellem uafhængige aftaleparter.

Begrænsningen på op til op til 40 pct. af det samlede areal i bygninger, der indeholder velfærdsfunktioner, vil eksempelvis indebære, at en kommune vil kunne erhverve en ejendom med en eksisterende bygning på 1.000 m², hvis der er brug for mindst 60 pct. af arealet, svarende til 600 m², til kommunale velfærdsfunktioner – mens op til 40 pct. af arealet, svarende til 400 m², kan være overskudskapacitet, der kan udlejes til ikke-kommunale velfærdsfunktioner.

Af den foreslåede § 6, stk. 2, følger, at udlejning efter stk. 1 også kan ske til en lejer, der ikke tilbyder folkeoplysende virksomhed efter folkeoplysningsloven.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelsen vil kunne udleje lokaler på markedsvilkår til velfærdsfunktioner i en forsøgsbymidte, selvom lejerne ikke tilbyder folkeoplysende virksomhed, jf. herved folkeoplysningsloven.

Efter forsøgsperioden vil forsøgskommunerne fortsat kunne bruge lokalerne til lovlige kommunale formål. Overskuds-kapaciteten, som er udlejet til andet end lovlige kommunale formål, vil som udgangspunkt skulle afvikles.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Efter kommunalfuldmagtsreglerne antages det, at en kommune kun kan påtage sig en opgave, hvis denne er af almen-nyttig karakter, hvilket indebærer, at kommunens foranstaltninger skal have et generelt sigte og skal være rettet mod borgerne i almindelighed. Kommuner kan som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel begunstige enkelte borgere eller grupper af borgere. Efter de kommunale tilsynsmyndigheders praksis kan økonomisk støtte dog gives i særlige tilfælde, hvis der varetages en kommunal interesse.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 7, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan uddele gaver til borgere med henblik på at fremme en adfærd, der understøtter bylivet i bymidten.

Af den foreslåede § 7, stk. 2, følger, at kommunalbestyrelsen må uddele gaver efter stk. 1 til en samlet værdi af maksimalt 250.000 kr. i forsøgsperioden, jf. § 1, og at værdien af en gave ikke må overstige 150 kr.

De foreslåede bestemmelser i § 7 vil medføre, at kommunalbestyrelsen med henblik på at understøtte bylivet i en forsøgsbymidte vil kunne uddele adfærdsfremmende gaver til borgere – herunder borgere, der færdes i den pågældende forsøgsbymidte. Det vil ikke være en betingelse for kommunalbestyrelsens anvendelse af § 7, at borgerne, der modtager adfærdsfremmende gaver, er bosat i den pågældende kommune.

Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen vil administrere adgangen til at uddele adfærdsfremmende gaver på en sådan måde, at eventuelle konkurrenceforvridende virkninger af gaverne får et beskedent omfang. Eksempelvis bør kommunalbestyrelsen undlade at uddele gratis kaffe til borgerne, hvis det kan påføre eksisterende cafeer m.v. i det pågældende område væsentlige skadevirkninger.

Efter forsøgsperiodens udløb vil kommunalbestyrelsen ikke længere have hjemmel til at uddele adfærdsfremmende gaver. Det samme vil gælde, hvis beløbsgrænsen på 250.000 kr. nås inden forsøgsperiodens udløb.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Lov om skove, jf. lovebekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023 (skovloven), indeholder bl.a. bestemmelser om fredskovspligt og anvendelsen af fredskovspligtige arealer.

Det fremgår af skovlovens § 6, stk. 1, at miljøministeren, når særlige grunde taler for det, kan ophæve fredskovspligten på et areal, som ønskes anvendt til andet formål.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1, at miljøministeren efter ansøgning kan ophæve fredskovspligten på areal i Aabenraa Kommune, der er nødvendigt for, at der i bymidten i Rødekro, jf. § 2, stk. 1, nr. 1, kan skabes et byrum mellem stationsområdet og den øvrige bymidte, jf. bilag 2.

Af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 2, følger, at miljøministeren efter ansøgning kan ophæve fredskovspligten på areal i Rebild Kommune, der er nødvendigt for, at der i bymidten i Støvring, jf. § 2, stk. 1, nr. 13, kan skabes et byrum med forskellige funktioner i tilknytning til jernbanestationen, jf. bilag 2.

De foreslåede bestemmelser vil medføre, at miljøministeren bemyndiges til at træffe afgørelse om ophævelse af fredskovspligt på de arealer, der er nødvendige for at gennemføre de to konkrete projekter, der er omfattet af henholdsvis Aabenraa Kommunes og Rebild Kommunes kvalificerede forsøgsansøgning. Den foreslåede adgang for miljøministeren til at ophæve fredskovspligten vil være begrænset til at omfatte disse to projekter. Ved eventuelle ønsker om at disponere over andre fredskovspligtige arealer vil skovlovens almindelige regler finde anvendelse.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning ikke vil regulere muligheden for, at kommunalbestyrelsen i Aabenraa Kommune eller Rebild Kommune eventuelt erhverver det omhandlede fredskovspligtige areal med henblik på at opnå adgang til at indgive ansøgning efter lovforslagets § 8, stk. 1.

Det vil yderligere være en forudsætning for ophævelse af fredskovspligt efter § 8, stk. 1, at dette kan ske i overensstemmelse med EU-retten, herunder forpligtelser vedrørende beskyttede arter, naturtyper og fugle, som følger af EU's habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv.

Ophævelse af fredskovspligt vil bl.a. medføre, at skovlovens regler om anvendelse af fredskovspligtige arealer ikke længere finder anvendelse på de arealer. Det vil således blive muligt at rydde skovbevoksning, etablere anlæg og byggeri m.v. Anvendelsen af arealerne vil fortsat skulle ske i overensstemmelse med EU-retten, herunder habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Det følger af den foreslåede § 8, stk. 2, at miljøministeren fastsætter vilkår for afgørelser efter stk. 1, herunder 1) at et andet areal på mindst 200 pct. af det areal, hvor fredskovspligten ophæves, bliver fredskovspligtigt (erstatningsskov), og 2) at fredskovspligten genindtræder på arealet, hvis det projekt, der nødvendiggør ophævelse af fredskovspligten, jf. stk. 1, ikke er igangsat inden udløbet af forsøgsperioden, jf. § 1.

Den foreslåede § 8, stk. 2, nr. 1, tager udgangspunkt i skovlovens § 39, stk. 1, nr. 5, hvorefter miljøministeren kan fastsætte vilkår om erstatningsskov i afgørelser om ophævelse af fredskovspligt efter lovens § 6, stk. 1, eller om dispensation efter lovens § 38, jf. § 11, stk. 1.

Desuden følger det af den foreslåede § 8, stk. 3, at be-

kendtgørelse om erstatningsskov og særlige regler vedrørende kystbeskyttelse på fredskovspligtige arealer m.v. finder anvendelse ved fastsættelse af øvrige vilkår vedrørende erstatningsskov omfattet af stk. 2, nr. 1, og i øvrigt finder anvendelse på sådan erstatningsskov.

De foreslåede bestemmelser i § 8 vil samlet set medføre, at ophævelse af fredskovsplikten udelukkende vil kunne ske med henblik på at muliggøre de to projekter i henholdsvis Rødekro bymidte og Støvring bymidte, at der i miljøministerens afgørelser om ophævelse af fredskovspligt vil blive fastsat vilkår om erstatningsskov på mindst 200 pct. af det areal, hvor fredskovsplikten ophæves, at fredskovsplikten vil genindtræde, hvis projekterne ikke er igangsat inden forsøgsperiodens udløb, at øvrige vilkår vedrørende erstatningsskoven vil svare til de vilkår, der normalt bliver fastsat i afgørelser truffet efter skovlovens § 39, stk. 1, nr. 5, i overensstemmelse med bekendtgørelse om erstatningsskov og særlige regler vedrørende kystbeskyttelse på fredskovspligtige arealer m.v., og at de relevante dele af bekendtgørelsen – f.eks. straffebestemmelsen i § 14 – i øvrigt vil finde anvendelse på erstatningsskoven.

Det forudsættes, at miljøministeren (Miljøstyrelsen, jf. lovforslagets § 9, stk. 1, og bemærkningerne hertil) som led i behandlingen af den enkelte ansøgning om ophævelse af fredskovspligt vil kontakte henholdsvis Aabenraa Kommune og Rebild Kommune med henblik på, at kommunalbestyrelsen får lejlighed til at vurdere, om det ansøgte er inden for rammerne af det projekt, som er beskrevet i kommunens kvalificerede forsøgsansøgning, og at kommunalbestyrelsen på den baggrund over for miljøministeren (Miljøstyrelsen) vil kunne oplyse, om kommunalbestyrelsen kan støtte ansøgningen.

Det bemærkes, at konkrete byudviklingsprojekter ikke må være i konflikt med jernbaneloven og de statslige jernbaneinteresser, og at der ved udvikling af aktiviteter tæt på jernbanen skal træffes de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger (f.eks. opsætning af hegn el.lign.) for at opretholde sikkerheden. De foreslåede bestemmelser ændrer ikke ved, at udviklingsprojekter med grænseflader til jernbanen og jernbanearealer altid skal godkendes af Banedanmark, jf. processerne for tredjepartsprojekter ved jernbanen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Skovloven indeholder bl.a. bestemmelser om fredskovspligt og anvendelsen af fredskovspligtige arealer. Det fremgår af skovlovens § 6, stk. 1, at miljøministeren, når særlige grunde taler for det, kan ophæve fredskovsplikten på et areal, som ønskes anvendt til andet formål.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 9, stk. 1, at miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed til at udøve de beføjelser, der i § 8 er tillagt ministeren.

Det forventes, at miljøministeren vil anvende den foreslåede bestemmelse til at delegere beføjelserne efter den foreslåede § 8 til Miljøstyrelsen.

Af den foreslåede § 9, stk. 2, følger, at afgørelser truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1 ikke kan påklages til miljøministeren.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de afgørelser efter den foreslåede § 8, der træffes af en under Miljøministeriet oprettet statslig myndighed – forventeligt Miljøstyrelsen – ikke vil kunne påklages til miljøministeren.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 10

Regeringen og KL indgår hvert år en aftale om kommunernes økonomi, der gælder for kommunerne under ét. Som en hovedbestanddel indgår der i denne økonomiaftale et niveau for kommunernes serviceudgifter og anlægsudgifter i det følgende år.

I økonomiaftalen indgår også en beregning af det statslige bloktilskud, der skal tilgå kommunerne i det følgende år for at sikre fuld finansiering til det aftalte serviceniveau. Med udgangspunkt i aftalen godkender Folketinget (Finansudvalget) størrelsen af bloktilskuddet.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 10, stk. 1, at ministeren for byer og landdistrikter efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til etablering af velfærdsfunktioner, fornyelse af bymidten og andre bylivsskabende projekter.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommunalbestyrelserne i forsøgskommunerne vil få mulighed for at ansøge ministeren for byer og landdistrikter om tilskud til etablering af velfærdsfunktioner, fornyelse af bymidten og andre bylivsskabende projekter, og at ministeren vil kunne imødekomme sådanne ansøgninger inden for rammerne af de midler, der er afsat under forsøgsordningen – i form af refusion af udgifter, som kommunalbestyrelsen har afholdt.

Det følger dernæst af den foreslåede § 10, stk. 2, at ministeren for byer og landdistrikter fastsætter nærmere regler om udmøntning, herunder tildeling og anvendelse, af tilskud efter stk. 1.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil medføre, at ministeren for byer og landdistrikter vil fastsætte nærmere regler om bl.a. tildeling og anvendelse af de midler, der er afsat under forsøgsordningen, og regler om overførsel af ubrugte midler og brug af administrative systemer. Der forventes således bl.a. fastsat regler om, at midlerne til etablering af velfærdsfunktioner vil kunne anvendes til bl.a. ombygninger og drift, f.eks. tilskud til løn, og at midlerne til fornyelse af bymidten vil kunne anvendes til forsøgskommunernes indsatser og aktiviteter i bymidterne, f.eks. områdefornyelse, bygningsfornyelse, friarealforbedring, projektledelse og evaluering.

Ministeren for byer og landdistrikter forventes også at

fastsætte regler om, at midlerne vil blive fordelt ligeligt mellem de udvalgte bymidter, og at eventuelle overskydende beløb – for det tilfælde, at nogle af forsøgskommunerne ikke gør brug af hele deres andel – vil blive fordelt ligeligt mellem de øvrige byer.

De foreslåede bestemmelser i § 10 vil bl.a. gøre det muligt for ministeren for byer og landdistrikter at yde tilskud (refusion) til etablering af tilbygninger samt til etablering og/eller indretning af fælles- og parkeringsområder, forudsat at der i øvrigt er tale om projekter, der kan rubriceres som etablering af velfærdsfunktioner, fornyelse af bymidten eller andre bylivsskabende projekter, jf. § 10, stk. 1.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning vil gøre det muligt for kommunalbestyrelsen at få refunderet udgifter, der afholdes efter lovens ikrafttrædelse, men ikke før lovens ikrafttrædelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Kommunerne er omfattet af det almindelige legalitetsprincip, som betyder, at kommunernes opgavevaretagelse er betinget af, at der er hjemmel i lovgivningen, og at opgavevaretagelsen ikke strider mod lovgivningen.

Kommunerne kan herudover i et vist omfang få dispensation til at fravige gældende regler i medfør af eksisterende forsøgsbestemmelser i lovgivningen. Forvaltningen heraf er baseret på en forudsætning om lighed, således at lovgivning gælder lige for alle landets kommuner.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede § 11, at ministeren for byer og landdistrikter kan fastsætte regler om forlængelse af forsøgsperioden, jf. § 1, stk. 2, og regler om kommunalbestyrelsens offentliggørelse, indberetning og evaluering af forsøg, herunder dataindsamling, der iværksættes efter denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren for byer og landdistrikter forventeligt vil fastsætte regler om kommunalbestyrelsens ansøgning om forlængelse, om ansøgningsfrist og om de kriterier, som ministeren vil skulle anvende ved bedømmelsen af en ansøgning om forlængelse.

Ministeren for byer og landdistrikter forventes endvidere at anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om forsøgskommunernes offentliggørelse af beslutninger om at iværksætte forsøg, herunder indholdet heraf, og underretning af By-, Land- og Kirkeministeriet om sådanne beslutninger. Ministeren vil f.eks. kunne fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre de iværksatte forsøg på kommunens hjemmeside.

Bemyndigelsen forventes tillige anvendt til at bestemme, at kommunalbestyrelsen snarest muligt vil skulle orientere By-, Land- og Kirkeministeriet om forsøg, som ændres eller afbrydes.

Ministeren for byer og landdistrikter forventes dernæst at anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om kommunalbestyrelsens evaluering, herunder indhold og offentliggørelse heraf, samt regler om indsendelse af evalueringen til By-, Land- og Kirkeministeriet.

Der forventes bl.a. at blive fastsat regler om, at forsøgskommunerne vil skulle gennemføre en ”formativ virknings-evaluering” af deres indsatser. Sådanne regler vil f.eks. kunne omfatte en beskrivelse af forsøgsprojektets vigtigste aktiviteter og indsatser, forventede effekter og resultater samt en beskrivelse af evalueringsmetoden. Endvidere vil der blive fastsat regler om evaluering af hvordan de nye velfærdsfunktioner, det offentlig-private samarbejde og den generelle forskønnelse eller renovering af bymidten bidrager til at skabe liv i bymidten. Derudover vil forsøgskommunerne skulle vurdere effekten af forsøgene samt oplyse metoden til denne dokumentation af udviklingen af liv i bymidten. Forsøgskommunerne vil skulle vælge de områder, hvor vurderingerne gennemføres, ud fra en vurdering af, hvad der kan lade sig gøre, er relevant og er mest retvisende.

Endelig forventes der at blive regler om dels systematisk dataindsamling i starten af forsøgsordningen (baseline), midtvejs i forløbet (forventeligt i 2026) og til slut i 2029, dels målinger af byliv mindst to gange om året i hele forsøgsperioden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2024.